

Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja 2007 – 2013 za leto 2008

Sklad: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

Programsko obdobje 2007-2013

CCI številka: 2007

SI 06 RPO 001

Junij 2009

KAZALO

UVOD	2
1. SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV	4
2. NAPREDEK PROGRAMA GLEDE NA OPREDELJENE CILJE	10
3. FINANČNO IZVAJANJE PROGRAMA V LETU 2008	34
4. POVZETEK TEKOČEGA VREDNOTENJA	42
5. UKREPI ORGANA ZA UPRAVLJANJE IN NADZORNEGA ODBORA, NAMENJENI ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI IN UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PROGRAMA	44
6. IZJAVA O USKLAJENOSTI S POLITIKAMI SKUPNOSTI NA PODROČJU PODPORE, VKLJUČNO Z NAVEDBO TEŽAV, KI SO PRI TEM NASTALE, IN UKREPOV ZA NJIHOVO ODPRAVLJANJE	54
7. PONOVA UPORABA VRNJENE POMOČI	61

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

AKTRP	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
BDV	Bruto dodana vrednost
CMEF	Common Monitoring and evaluation Framework – Skupni okvir za spremljanje in vrednotenje
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EK	Evropska komisija
EU	Evropska unija
IAKS	Integrirani administrativni in kontrolni sistem
LAS	Lokalna akcijska skupina
LEADER	Povezava med ukrepi za razvoj podeželja (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale)
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KSS	Kmetijska svetovalna služba
NSN	Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013
OU	Organ upravljanja
PRP 2004-2006	Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006
PRP 2007-2013	Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013
SKP	Skupna kmetijska politika

UVOD

Letno poročilo 2008 o napredku Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013 (v nadaljevanju PRP 2007 - 2013) predstavlja celosten prikaz napredka pri izvajanju PRP 2007 – 2013 v letu 2008. Preteklo leto je bilo z vidika upravljanja programa zagotovo prelomno, saj je bilo to prvo leto, v katerem se je začela izvajati večina ukrepov PRP 2007 – 2013 z izjemo ukrepa 111 - Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu.

To pomeni, da so bili v obravnavanem letu objavljeni javni razpisi za vse ukrepe 1., 3. in 4. osi z izjemo že omenjenega ukrepa 111 in da je bila uspešno izvedena tudi t.i. kampanja zbiranja vlog za neposredna plačila, v času katere so lahko upravičenci skupaj z zahtevki za neposredna plačila oddali tudi zahteve za plačila v okviru ukrepov 2. osi in kmetijsko-okoljske ukrepe iz prehodnega programskega obdobja. Medtem ko so bili pogoji za upravičenost pri ukrepih 1., 3. in 4. osi določeni z vsakokratnim javnim razpisom, so bili ti pogoji pri ukrepih 2. osi in plačilih za kmetijsko-okoljske ukrepe iz prehodnega programskega obdobja 2004–2006 določeni na podlagi veljavnih uredb.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP) je skladno s 75. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 odgovorno za učinkovito, smotno in pravilno vodenje oziroma izvajanje programa ter za njegovo spremljanje in vrednotenje. Pri opravljanju omenjenih nalog je bilo ministrstvo v minulem letu še posebej pozorno na spoštovanje načel partnerstva in sodelovanja, saj se zavedamo, da edino na ta način lahko izboljšamo dosedanje izvajanje programa. Pri vseh aktivnostih je ministrstvo tesno sodelovalo tako z Evropsko komisijo (v nadaljevanju EK) kot tudi z lokalnimi oblastmi, socialnimi partnerji, nevladnimi organizacijami in ostalo civilno družbo.

V letu 2008 je veliko pozornosti namenilo tudi informiranju in obveščanju javnosti o posameznih ukrepih PRP 2007 – 2013, kar je prispevalo k večji obveščenosti javnosti in povečanju zanimanja za koriščenje razpoložljivih sredstev. Pri tem se zavedamo, da bo potrebno vsebino programa in priložnosti, ki jih ponuja, še bolj približati potencialnim upravičencem. Glede izvajanja ukrepov PRP 2007-2013 v letu 2008 ugotavljamo, da se je večina ukrepov izvajala po pričakovanjih, pri čemer zagotovo ni presenetljivo, da je črpanje sredstev višje pri ukrepih, ki so se izvajali že v prehodnem programskega obdobju 2004–2006. Pri povsem novih ukrepih pa je bila dinamika črpanja razumljivo nekoliko nižja (značilnost predvsem za del ukrepov 3. osi). Pričakujemo, da bomo s pomočjo sredstev javnega obveščanja in informiranja uspešnost črpanja tudi pri teh ukrepih izboljšali v tem letu.

Podlago za učinkovito izvajanje programa ministrstvu zagotavljajo aktivnosti sprotne vrednotenja. Rezultati teh aktivnosti predstavljajo pomembno orodje za izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in uspešnosti izvajanja PRP 2007 – 2013. Prvi rezultati opravljenih analiz so pokazali potrebe po določenih spremembah programa in posledično nacionalnih pravnih podlag.

Izvajanje programa pa ni odvisno zgolj od dejavnikov v notranjem okolju, v katerem se izvaja, temveč je tudi odraz dejavnikov v mednarodnem okolju. Mednje ne sodijo zgolj spremembe evropskega pravnega reda na področju razvoja podeželja v okviru Skupne kmetijske politike, temveč je izvajanje programa neizogibno vpeto tudi v širše makroekonomsko okolje.

Na področju evropske zakonodaje bistvenih sprememb, ki bi imele izjemno pomemben vpliv na izvajanje PRP 2007-2013, v minulem letu nismo zaznali. Pomembne spremembe so se napovedale šele konec leta 2008 s sprejetjem političnega kompromisa o svežnju zakonodajnih aktov iz t.i. zdravstvenega pregleda stanja reforme Skupne kmetijske politike (SKP) (angl. Health Check), s katerim naj bi dosegli dodatno poenostavitev, posodobitev ter racionalizacijo SKP.

Vsekakor pa je realni sektor, in s tem postopoma tudi kmetijstvo, v minulem letu zaznamoval upad mednarodne konjunktura. Kot odziv na gospodarsko in finančno recesijo je bil na vrhu Evropskega sveta 11. in 12. decembra 2008 odobren Evropski načrt za oživitev gospodarstva, v okviru katerega se bodo med drugim povečala tudi sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (1,02 mrd. EUR), ki bodo namenjena soočenju z novimi izzivi iz pregleda SKP in vzpostavitvi infrastrukture za širokopasovni internet na podeželju.

Neslutene okoliščine, ki jih je v letu 2008 napovedala globalna gospodarska recesija, bodo zagotovo vplivale na izvajanje PRP 2007-2013 v letu 2009. Prizadevali si bomo, da se bomo nanje čim bolj učinkovito in uspešno odzvali.

1. SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV

1.1. SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV, KI NEPOSREDNO VPLIVAJO NA IZVAJANJE PROGRAMA

1.1.1 Nepričakovan družbeno-gospodarski razvoj

Makroekonomsko okolje: Pogoji izvajanja PRP 2007-2013 so bili v minulem letu – še bolj pa se bo to izrazilo v letu 2009 – povezani z dogajanjem v mednarodnem okolju, ki ga je v letu 2008 zaznamovala globalna finančna in gospodarska kriza. Po podatkih Urada za makroekonomske analize in razvoj – UMAR (2009a: 7)¹ se je **gospodarska rast** v evrskem območju lani (0,8%) močno upočasnila v primerjavi z letom 2007 (2,6%). Zaradi zaskrbljujočih podatkov je Evropski svet na vrhu decembra lani sprejel *Evropski načrt za oživitev gospodarstva*, ki je namenjen stabilizaciji finančnih trgov in blaženju gospodarsko-socialnih posledic recesije. Ker vplive recesije zaradi svojih strukturnih značilnosti intenzivno občutijo tudi podeželska območja, je Evropski načrt med drugim predvidel povečanje obsega sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) za 1,02 mrd. € v letih 2009 in 2010 (*podrobneje v poglavju o zakonodajnih spremembah*).

V Sloveniji se je gospodarska aktivnost po visoki rasti v letu 2007 (6,8 %) nekoliko umirila že v prvi polovici lanskega leta, vendar je pri 5,5 % še ostala na razmeroma visoki ravni. Do večjega umirjanja je prišlo v tretjem četrtletju, v zadnjem četrtletju pa je bil zabeležen realni upad BDP na medletni ravni za 0,8 %, prvič po drugem četrtletju leta 1993. Čeprav je bil upad gospodarske aktivnosti pričakovan, pa je bila realna upočasnitev gospodarske rasti na 3,5 % v letu 2008 (skoraj za polovico nižja kot v letu 2007) kljub vsemu večja od pričakovane, v svoji pomladanski napovedi gospodarskih gibanj ugotavlja UMAR² (2009b: 9). V letu 2009 pa bo slovensko gospodarstvo pod vplivom globalne krize prvič po letu 1992 zabeležilo negativno gospodarsko rast (- 4,0 %) (UMAR 2009b: 18).

Glavna razloga za občutnejšo upočasnitev realne rasti BDP v letu 2008 sta bila po podatkih UMAR (2009b: 9) bistveno **nižja rast izvoza blaga in storitev ter investicij**. Izvoz blaga in storitev, ki je po letu 2004 pospešeno naraščal in dosegal več kot 10-odstotno rast, se je zaradi naglega padca naročil zlasti v zadnjem četrtletju leta 2008 realno povečal le za 3,3 % (2007: 13,8 %). Blagovni izvoz je bil glede na leto prej višji le za 1,0 % (2007: 13,1 %), kar je posledica bolj umirjenega tujega povpraševanja, povezanega z gospodarskim ohlajanjem v naših najpomembnejših trgovinskih partnericah v EU.

Uvozna dejavnost na drugi strani se je prav tako precej umirila ob upočasnjevanju izvozne aktivnosti in investicij ter skromnejši zasebni potrošnji (UMAR 2009b: 10). Uvoz blaga in storitev se je lani realno povečal za 3,5 % (2007: 15,7 %). 3,4-odstotna rast blagovnega uvoza je bila posledica izrazite umiritve v drugi polovici leta, po močnem upadu v zadnjem četrtletju, zlasti uvoza blaga iz držav EU, ki predstavlja 80 % celotnega blagovnega uvoza.

Leta 2008 je bil **primanjkljaj na tekočem računu** najvišji po osamosvojitvi (UMAR 2009b: 15). Znašal je 2.179, 6 mio € ali 5,9 % BDP (1,7 o. t. več kot leto prej). K rasti primanjkljaja v tekočih transakcijah je tretje leto zapored največ prispeval že omenjeni večji primanjkljaj v bilanci menjave blaga, skoraj polovico zaradi poslabšanih pogojev menjave (indeks 98,0).

¹ VIR: UMAR (2009a): Ekonomsko ogledalo. Ljubljana, marec 2009.

² VIR: UMAR (2009b): Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2009. Ljubljana, april 2009.

Primanjkljaj v blagovni menjavi je dosegel 2.661,5 mio € ali 7,2 % BDP (2,3 o. t. več kot leta 2007).

Medletna **inflacija** se je z visokih ravni v prvi polovici leta do konca leta zelo upočasnila, z odlogom pa se je začela umirjati tudi povprečna inflacija. V prvi polovici lanskega leta se je rast cen življenjskih dobrin na medletni ravni gibala med 6 % in 7 %, a se je do decembra znižala na 2,1 %. Zniževati se je začela tudi povprečna inflacija, vendar je bila zaradi visokih stopenj v prvi polovici leta s 5,7 % višja kot leto prej (3,6 %).

Ključni dejavnik gibanja inflacije so bile **cene nafte in hrane**. Potem ko je v prvi polovici lanskega leta rast cene nafte poviševala cene tekočih goriv za prevoz in ogrevanje in tako k inflaciji prispevala 1,6 o. t., je do konca leta zaradi znižanja cen nafte na svetovnem trgu njen prispevek postal negativen (-1,4 o. t.)³. Podobno je upadanje cen hrane na svetovnih trgih ob umirjanju gospodarske aktivnosti bistveno zmanjšalo prispevek rasti cen hrane k inflaciji (0,6 o. t. ob koncu leta 2008, v primerjavi z 2,1 o. t. leto prej) (UMAR 2009b: 11-12).

Na področju **gibanja cen kmetijskih pridelkov** pri pridelovalcih so le-te po nekajletnih nizkih rasteh in nato po precejšnji rasti v letu 2007 lani porasle še bolj in s tem precej prispevale k hitrejši rasti cen hrane v indeksu cen življenjskih potrebščin. Potem ko je bila njihova rast v letu prej 8,2-odstotna, je bila lani kar 12,8-odstotna. Rast cen hrane in brezalkoholnih pijač je v letu 2008 nekoliko zaostala in bila 10,1-odstotna (2009a: 30).

Kot pojasnjuje UMAR, pa tako visoke rasti cen kmetijskih pridelkov vseeno niso prinesle rasti skupnega dohodka kmetijskih pridelovalcev. **Faktorski dohodek**, ki vključuje tudi vse subvencije na proizvode in na proizvodnjo, se je po oceni Ekonomskih računov za kmetijstvo lani realno znižal za 10 %. Precej bolj kot kmetijska proizvodnja se je namreč povečala vmesna potrošnja za pridelavo. Njene cene so lani porasle kar za 18,4 %. Po podatkih Statističnega urada RS (SURS)⁴ je na znižanje factorskega dohodka v letu 2008 vplivala tudi za 0,9 % **nižja zaposlenost**.

Preglednica 1: Letne spremembe glavnih agregatov v kmetijstvu, Slovenija, 2008 (Vir: SURS 2009a)

	Letna sprememba realnih vrednosti v osnovnih cenah, %
Kmetijska proizvodnja, osnovne cene	1,1
Rastlinska pridelava	-3,4
Živinoreja	6,2
Vmesna potrošnja	8,1
Bruto dodana vrednost, osnovne cene	-10,7
Potrošnja stalnega kapitala	0,0
Neto dodana vrednost, osnovne cene	-23,1
Ostali davki na proizvodnjo	0,0
Ostale subvencije na proizvodnjo	0,0
Faktorski dohodek	-10,0
Zaposlenost	-0,9
Indeks realnega dohodka faktorjev na polnovredno delovno moč (kazalnik A)	90,8

³ Cena severnomorske nafte Brent se je s povprečno 133 USD/sod julija 2008 do decembra spustila na povprečno 40 USD/sod.

⁴ VIR: SURS (2009a): Realni dohodek iz kmetijstva – druga ocena, Slovenija, 2008. Ljubljana, februar 2009.

Opomba: Deflator je implicitni indeks cen BDP v tržnih cenah. Njegova vrednost za leto 2008 po izračunu Eurostata znaša 104,3.

Strmo dvigovanje cen kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih, ki se je pričelo v drugi polovici leta 2007, se je nadaljevalo še v prvem polletju 2008, potem pa so cene padle in vse do decembra ostale na nižji ravni (običajno se ob koncu leta sezonsko zvišajo).

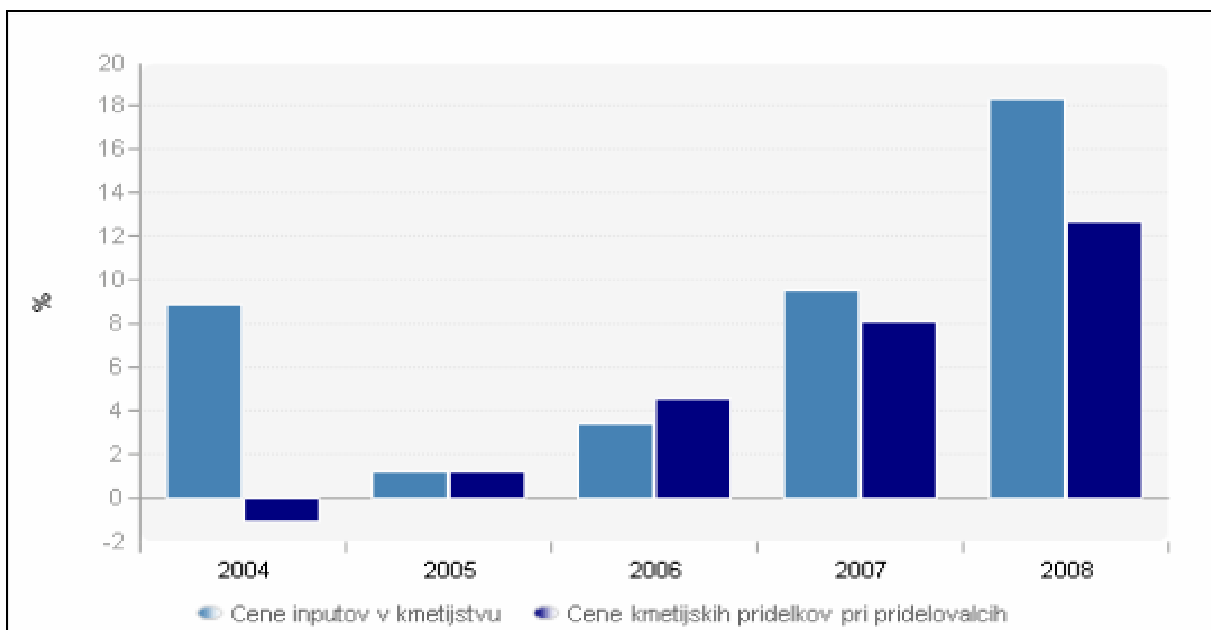
Na drugi strani so v letu 2008 cene **inputov v kmetijstvu** prav tako naraščale. Po podatkih SURS (2009b)⁵ je bila letna rast cen inputov v kmetijstvu (tj. proizvodov in storitev za tekočo porabo in za investicije v kmetijstvu) v letu 2008 3,0-odstotna, povprečna letna rast cen inputov v kmetijstvu v letu 2008 pa je bila 18,4-odstotna. Med cenami proizvodov in storitev za tekočo porabo v kmetijstvu so se v letu 2008 najbolj zvišale cene gnojil, in to v povprečju za 65,7 % (SURS 2009b).

Preglednica 2: Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, 2008 (Vir: SURS 2009b)

	Indeksi		
	$\frac{\text{Ø 2008}}{\text{Ø 2000}}$	$\frac{\text{Ø 2008}}{\text{Ø 2007}}$	$\frac{\text{XII 08}}{\text{XII 07}}$
Proizvodi in storitve za tekočo porabo v kmetijstvu (input 1)	191,4	123,9	102,2
Semena in sadike	162,9	103,8	103,8
Energija; maziva	190,9	119,0	86,1
Gnojila in sredstva za izboljšavo tal	350,3	192,4	165,7
Sredstva za varstvo rastlin	127,9	106,1	104,5
Veterinarske storitve	186,3	106,2	106,2
Krmila	183,5	125,2	88,1
Vzdrževanje opreme	176,0	112,0	108,4
Vzdrževanje zgradb	150,4	105,9	105,9
Drugi proizvodi in storitve	172,4	100,8	100,6
Proizvodi in storitve za investicije v kmetijstvu (input 2)	150,5	104,7	105,0
Oprema	144,5	104,4	105,4
Zgradbe	164,0	105,3	104,5
SKUPAJ (INPUT 1 + INPUT 2)	179,1	118,4	103,0

Slika 1: Povprečne letne stopnje rasti cen inputov v kmetijstvu in kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih, Slovenija, 2004-2008 (Vir: SURS 2009b)

⁵ SURS (2009b): Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, 2008. Ljubljana, februar 2009.

V gornjem grafu je prikazano razmerje med povprečnimi letnimi stopnjami rasti cen inputov v kmetijstvu in kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih za obdobje 2004-2008, iz katerega je razvidno, da so bile povprečne letne stopnje rasti cen inputov v kmetijstvu v letu 2008 bistveno višje od kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih, kar kaže na poslabšanje dohodkovnega položaja v kmetijstvu.

1.1.2 Zakonodajne spremembe

Evropski pravni red

Na področju evropske zakonodaje bistvenih sprememb, ki bi imele izjemno pomemben vpliv na izvajanje PRP 2007-2013 v minulem letu, ni bilo. Bistvene spremembe evropskega pravnega reda so se namreč napovedale šele proti koncu leta 2008 in bodo zato imele vpliv na izvajanje programa v letu 2009 in kasnejših letih. Omeniti pa bi veljalo predvsem sprejetje:

- **Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008⁶** z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (Uredba o splošnih skupinskih izjemah): Ta uredba omogoča, da se določene sheme pomoči, ki izpolnjujejo vse pogoje, opredeljene v tej uredbi, razglasi za združljive s skupnim trgom v smislu člena 87(3) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in so izvzete iz obveznosti priglasitve po členu 88(3) te pogodbe.
- **Odločbe Komisije 2009/14/ES z dne 17. decembra 2008** o spremembi Odločbe 2006/636/ES o določitvi letne razdelitve zneska podpore Skupnosti za razvoj podeželja po državah članicah za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra, s katero se je prenesel del sredstev I. stebra SKP (tržni red za vino) na EKSRP.
- **Sklepa Sveta 2008/584/ES z dne 15. julija 2008** o spremembi Sklepa 2006/493/ES o določitvi zneska podpore Skupnosti za razvoj podeželja za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013, letne razdelitve in najmanjše zneske, ki se dodelijo regijam, ki so upravičene do pomoči v okviru cilja „konvergenca“: z omenjenim sklepom se je omogočila prerazporeditev razpoložljivih odobrenih sredstev za prevzem obveznosti iz leta 2007 v leto 2008 in naslednja leta. Ta prerazporeditev na slovenski PRP 2007-2013

⁶ Uradni list ES, L 214, z dne 9.8.2008

ni imela vpliva, saj se je nanašala na pozno odobrene programe nekaterih drugih držav članic (Romunije, Španije in Portugalske).

Pomembne spremembe pri izvajanju politike razvoja podeželja so se, kot je že bilo omenjeno, napovedale šele konec leta 2008 s sprejetjem političnega kompromisa o svežnju zakonodajnih aktov iz t.i. zdravstvenega pregleda stanja reforme Skupne kmetijske politike (SKP) (angl. *Health Check*), s katerim naj bi dosegli dodatno poenostavitev, posodobitev ter racionalizacijo SKP. Pomembne implikacije bo imelo tudi sprejetje Evropskega načrta za oživitev gospodarstva konec leta 2008.

Zdravstveni pregled stanja reforme SKP: Politični kompromis, ki so ga kmetijski ministri EU dosegli 20. novembra 2008 v Bruslju, na področju politike razvoja podeželja uvaja pomembne spremembe. Najpomembnejša sprememba je zagotovo opredelitev novih izzivov⁷ za kmetijstvo. Dejavnosti, povezane z opredeljenimi novimi izzivi, naj bi se financirale iz prenosa dela sredstev za neposredna plačila (t.i. modulacije) v EKSRP. Zanje je med drugim dovoljeno povečanje stopnje intenzivnosti pomoči za 10 odstotnih točk.

Politični dogovor je v pravnem smislu konkretizirala Uredba Sveta (ES) št. 74/2009⁸ z dne 19. januarja 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 1698/2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Ta države članice obvezuje, da nacionalne strateške načrte in programe razvoja podeželja prilagodijo skladno z opredeljenimi novimi izzivi.

Evropski načrt za oživitev gospodarstva: Obstoječim novim izzivom iz pregleda SKP se je le slab mesec zatem v okviru prizadevanj za okrepitev evropskega gospodarstva pridružil dodaten izziv: vzpostavitev širokopasovne internetne infrastrukture na podeželju. Ta izziv je bil opredeljen v okviru Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, ki ga je Evropski svet odobril na vrhu 11. in 12. decembra v Bruslju.

Čeprav opredelitev novega izziva ni imela neposrednega vpliva na izvajanje PRP 2007-2013 v letu 2008, pa bo imela tako kot v primeru pregleda SKP pomembne implikacije za izvajanje programa v letu 2009, saj bo državam članicam za financiranje opredeljenih novih izzivov namenjenih dodatnih 1,02 mrd. € sredstev iz EKSRP. Dodatna sredstva bodo države članice lahko pričele črpati šele potem, ko bodo ustrezno spremenile svoje nacionalne strateške načrte in programe. Te morajo Evropski komisiji predložiti do 15. julija 2009.

Slovenski pravni red

Na področju slovenske zakonodaje pa lahko naštejemo več sprememb, ki so vplivale na izvajanje PRP 2007-2013 v minulem letu. Omeniti bi veljalo predvsem sprejetje naslednjih pravnih aktov:

- **Zakon o kmetijstvu** (Ur.l. RS, št. 45/2008): bistvena novost novega zakona o kmetijstvu na področju politike razvoja podeželja je sprememba določil upravnega postopka (podaljšanje roka za dopolnitev vlog, namesto pogodb se odslej izdajajo odločbe o pravici do sredstev).
- **Uredba o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013** (Ur.l. RS, št. 73/2008, št. 17/2009): ki podrobneje določa postopke

⁷ Novi izzivi iz t.i. pregleda SKP so: podnebne spremembe, energija iz obnovljivih virov, biotska raznovrstnost, gospodarjenje z vodami, prestrukturiranje sektorja mleka in inovacije.

⁸ Uradni list EU, L 30, z dne 31.1.2009

za izvajanje politike razvoja podeželja in dodeljevanje sredstev. Sprejetje uredbe je bilo potrebno zaradi uveljavitve že omenjenega Zakona o kmetijstvu.

- **Spremembe in dopolnitev pravnih aktov za izvajanje ukrepov 2. osi in kmetijsko-okoljskih ukrepov iz prehodnega programskega obdobja 2004–2006:**
 - Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2007-2013 (Ur.l. RS, št. 21/2008): omenjena uredba od 14.2.2009, ko je pričela veljati nova uredba za izvajanje ukrepov 2. osi (Ur.l. RS, št. 11/2009), ne velja več.
 - Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o plačilih za kmetijsko okoljske ukrepe iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006 v letih 2007-2010 (Ur.l. RS, št. 21/20089): tudi ta uredba od 14.2.2009, ko je pričela veljati nova uredba Uredba o plačilih za kmetijsko okoljske ukrepe iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006 v letih 2009-2010 (Ur.l. RS, št. 11/2009) ne velja več.
- **Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2008** (Ur.l. RS, št. 12/2008 Ur.l. RS): Ta uredba je določila natančnejše postopke v zvezi z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom in podrobna pravila v zvezi z navzkrižno skladnostjo.

Med izjemno pomembne pravne vidike, ki so vplivali na izvajanje PRP 2007-2013 v minulem letu, uvrščamo **Akt o akreditaciji za izvajanje ukrepov 4. osi PRP 2007-2013 (LEADER)**, ki ga je po pridobitvi pozitivnega revizorskega mnenja 18. julija 2008 izdalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kot pristojni organ.

1.2 SPREMEMBA NACIONALNIH POLITIK ALI POLITIK SKUPNOSTI, KI VPLIVA NA USKLAJENOST MED EKSRP IN OSTALIMI FINANČNIMI INSTRUMENTI

Sprememb nacionalnih politik ali politik Skupnosti, ki bi v letu 2008 vplivale na usklajenost med EKSRP in ostalimi finančnimi instrumenti, nismo zaznali. Med pristojnimi ministrstvi, ki upravljajo s sredstvi drugih evropskih skladov, je potekalo redno usklajevanje z namenom zagotovitve ustrezne demarkacije in s tem preprečitve morebitnega podvajanja podpor iz različnih finančnih instrumentov Skupnosti za enak namen. Potek usklajevanja med EKSRP in ostalimi finančnimi instrumenti je natančno opisan v 6. poglavju.

2. NAPREDEK PROGRAMA GLEDE NA OPREDELJENE CILJE

2.1 KAZALNIKI

V preglednicah 3, 4 in 5 so navedeni vsi možni ukrepi, ki jih navaja priloga VII Uredbe komisije (ES) št. 1974/2006. Slovenija vseh ukrepov ni vključila v PRP 2007 - 2013.

Preglednica 3: Skupni kazalniki donosa od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008 za 1. os

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)

OS 1. IZBOLJŠANJE KONKURENČNOSTI KMETIJSKEGA IN GOZDARSKEGA SEKTORJA				
Šifra	Ukrep	Kazalniki donosa	Prejete prijave	Odobrene prijave
111	Poklicno usposabljanje in informiranje	– Število udeležencev usposabljanja	NI	NI
		– Število opravljenih dni usposabljanja	NI	NI
112	Pomoč mladim kmetovalcem	– Število mladih kmetovalcev, ki so prejeli pomoč	798	322
		– Celotni obseg naložb (€)	NA	6.768.800,00
113	Predčasno upokojevanje	– Število kmetov, ki so se predčasno upokojili	66	33
		– Število kmetijskih delavcev, ki so se predčasno upokojili	NP	NP
		– Število sproščenih hektarjev (ha)	418	389
114	Uporaba svetovalnih storitev	– Število kmetovalcev, ki so prejeli pomoč	NP	NP
		– Število lastnikov gozdov, ki so prejeli pomoč	NP	NP
115	Ustanavljanje služb za pomoč pri upravljanju kmetij, služb za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah ter služb za kmetijsko in gozdarsko svetovanje	– Število na novo ustanovljenih služb za pomoč pri upravljanju kmetij, služb za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah ter služb za kmetijsko in gozdarsko svetovanje	NP	NP
121	Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	– Število kmetijskih gospodarstev, ki so prejela naložbeno pomoč	1.568	987
		– Celotni obseg naložb (€)	166.421.461,07	89.724.819,04
122	Izboljševanje gospodarske vrednosti gozdov	– Število gozdarskih gospodarstev, ki so prejela naložbeno pomoč	832	443
		– Celotni obseg naložb (€)	28.279.106,60	17.514.766,22
123	Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom	– Število podprtih podjetij	82	53
		– Celotni obseg naložb (€)	40.809.849,84	35.791.922,53
124	Sodelovanje pri razvoju novih proizvodov, proizvodnih postopkov in tehnologij na področjih kmetijstva, prehrane in gozdarstva	– Število podprtih pobud za sodelovanje	NP	NP
125	Infrastruktura v zvezi z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva	– Število podprtih aktivnosti	9	6
		– Celotni obseg naložb (€)	4.112.811,59	2.377.361,70
126	Obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov, prizadetega zaradi naravnih nesreč, in uvajanje ustreznih preprečevalnih ukrepov	– Podprto območje prizadetega kmetijskega zemljišča	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP
131	Izpolnjevanje standardov, temelječih na zakonodaji Skupnosti	– Število upravičencev	0	24.437
132	Sodelovanje kmetov v shemah kakovosti hrane	– Število podprtih kmetijskih gospodarstev, ki so udeležena v shemah kakovosti hrane	6	0
133	Informiranje in pospeševanja prodaje	– Število podprtih ukrepov	12	6
		– Celotni obseg naložb (€)	3.125.102,48	1.316.469,68
141	Delno samooskrbno kmetovanje	– Število podprtih delno samooskrbnih kmetijskih gospodarstev	NP	NP
142	Skupine proizvajalcev	– Število podprtih skupin proizvajalcev	4	3
		– Prihodek podprtih skupin proizvajalcev (€)	NA	NA

Vir: AKTRP

Pri ukrepu 112 - Mladi prevzemniki ni podatka o zaprosenih sredstvih vseh prejetih vlog, saj se obračun odobrenih sredstev opravi na podlagi točkovanja vloge. Če je vloga iz kakršnega koli razloga neustrezna, se zanjo točkovanje sploh ne opravi.

Pri ukrepih 1. osi so v tabelah zajeti podatki o vseh prejetih vlogah in podatki o obsegu naložb za tiste vloge, ki so bile vnešene v sistem. Postopek obravnave vlog je definiran tako, da se vloge, ki so prepozne oz. na razpisu ni več razpoložljivih sredstev, ne vnašajo v aplikacijo iz katere se

črpajo podatki za poročanje. Poročilo torej ne zajema popolnoma vseh vlog, ki so prispele na razpis.

Preglednica 4: Skupni kazalniki donosa od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008 za 2. os

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)

OS 2. IZBOLJŠANJE OKOLJA IN PODEŽELJA Z UPRAVLJANJEM ZEMLJIŠČ				
Šifra	Ukrep	Kazalniki donosa	Prejete prijave	Odobrene prijave
211	Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorskih območjih	– Število podprtih kmetijskih gospodarstev na gorskih območjih	37.309	61.619
		– Podprto kmetijsko zemljišče na gorskih območjih (ha)	246.848,90	396.118,40
212	Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja	– Število kmetijskih gospodarstev na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja	14.495	23.112
		– Podprta kmetijska zemljišča na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja (ha)	88.932,40	135.514,00
213	Plačila v okviru območij Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/ES	– Število podprtih kmetijskih gospodarstev na območjih Nature 2000/po Okvirni vodni direktivi	NP	NP
		– Podprta kmetijska zemljišča v okviru Nature 2000/po Okvirni vodni direktivi	NP	NP
214	Kmetijsko okoljska plačila	– Število kmetijskih gospodarstev in gospodarstev drugih upravljalcev zemljišč, ki prejemajo podporo	26.276	25.507
		– Celotno območje pod kmetijsko okoljsko podporo (ha)	400.750,50	344.300,90
		– Fizično območje pod kmetijsko okoljsko podporo pod tem ukrepom (ha)	247.419,70	241.291,40
		– Celotno število pogodb	53.962	52.639
		– Število ukrepov, povezanih z genskimi viri	3.865	3.772
215	Plačila za dobro počutje živali	– Število kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo	NP	NP
		– Število pogodb za dobro počutje živali	NP	NP
216	Neproductivne naložbe	– Število kmetijskih gospodarstev in gospodarstev drugih upravljalcev zemljišč, ki prejemajo podporo	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP
221	Prvo pogozdovanje kmetijskih zemljišč	– Število upravičencev, ki prejemajo pomoč za pogozdovanje	NP	NP
		– Število hektarjev pogozdnih zemljišč	NP	NP
222	Prva vzpostavitev kmetijsko gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih	– Število upravičencev	NP	NP
		– Število hektarjev pod novimi kmetijsko gozdarskimi sistemi	NP	NP
223	Prvo pogozdovanje nekmetijskih površin	– Število upravičencev, ki prejemajo pomoč za pogozdovanje	NP	NP
		– Število hektarjev pogozdenih zemljišč	NP	NP
224	Plačila v okviru Nature 2000	– Število gozdarskih gospodarstev, ki prejemajo pomoč na območju Nature 2000	NP	NP
		– Plačila za gozdne površine (ha) na območju Nature 2000	NP	NP
225	Gozdno okoljska plačila	– Število gozdarskih gospodarstev, ki prejemajo podporo	NP	NP
		– Celotno gozdarsko območje, ki prejema gozdno okoljska plačila	NP	NP
		– Fizično gozdarsko območje, ki prejema gozdno okoljska plačila	NP	NP
		– Število pogodb	NP	NP
226	Obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov in uvajanje preprečevalnih ukrepov	– Število preprečevalnih/obnovitvenih ukrepov	NP	NP
		– Podprto območje poškodovanih gozdov	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP
227	Neproductivne naložbe	– Število lastnikov gozdov, ki so prejeli pomoč	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP

Vir: AKTRP

V sklopu ukrepov 2. osi se je Slovenija odločila, da bo izvajala tri ukrepe: Ukrep 211: Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorsko hribovskih območjih, Ukrep 212: Plačila kmetom

na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovsko gorska območja ter Ukrep 214: Kmetijska okoljska plačila.

Slovenija izplačuje plačila za 2. os po načelu N+1, zato je lahko število odobrenih in izplačanih vlog v posameznem letu večje od števila prejetih vlog. Tak je primer tudi v letu 2008, saj so bile odobrene in izplačane vloge za leto 2006 (pritožbe), za leto 2007 in del vlog za 2008.

V sklopu 3. osi se je Slovenija v okviru nabora osmih ukrepov odločila, da ne bo izvajala naslednjih: 313 Spodbujanje turističnih dejavnosti, 321 Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo (ukrep se bo predvidoma začel izvajati v letu 2009), 331 Usposabljanje in obveščanje in 341 Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje lokalnih razvojnih strategij.

Preglednica 5: Skupni kazalniki donosa od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008 za 3. os

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)

OS 3. IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU IN SPODBUJANJE DIVERZIFIKACIJE PODEŽELSKEGA GOSPODARSTVA				
Šifra	Ukrep	Kazalniki donosa	Prejete prijave	Odobrene prijave
311	Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti	– Število upravičencev	165	97
		– Celotni obseg naložb (€)	37.590.397,39	21.381.310,00
312	Ustanavljanje in razvoj podjetij	– Število podprtih/ustanovljenih mikropodjetij	154	75
313	Spodbujanje turističnih dejavnosti	– Število podprtih novih ukrepov za turizem	NP	NP
		– Celotni obseg naložb (€)	NP	NP
321	Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo	– Število podprtih ukrepov	NP	NP
		– Celotni obseg naložb (€)	NP	NP
322	Obnova in razvoj vasi	– Število vasi, kjer so bili ukrepi izvedeni	168	63
		– Celotni obseg naložb (€)	21.130.294,27	3.021.290,00
323	Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja	– Število podprtih ukrepov za dediščino podeželja	34	5
		– Celotni obseg naložb (€)	2.222.122,70	346.850,00
331	Usposabljanje in obveščanje	– Število gospodarskih udeležencev, udeleženih pri podprtih aktivnostih	NP	NP
		– Število dni usposabljanja, ki so jih opravili udeleženci	NP	NP
341	Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje lokalnih razvojnih strategij	– Število ukrepov za pridobivanje strokovnih znanj in animacijo	NP	NP
		– Število udeležencev pri ukrepih	NP	NP
		– Število podprtih javno-zasebnih partnerstev	NP	NP

Vir: AKTRP

Tudi pri ukrepih 3. osi so v tabelah zajeti podatki o vseh prejetih vlogah in podatki o obsegu naložb za tiste vloge, ki so bile vnešene v sistem. Postopek obravnave vlog je definiran tako, da se vloge, ki so prepozne oz. na razpisu ni več razpoložljivih sredstev, ne vnašajo v aplikacijo iz katere se črpajo podatki za poročanje. Poročilo torej ne zajema popolnoma vseh vlog.

Preglednica 6: Skupni kazalniki donosa od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008 za 4. os

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)

OS 4. LEADER				
Šifra	Ukrep	Kazalniki donosa	Prejete prijave	Odobrene prijave
41	Izvajanje lokalnih razvojnih strategij	– Število lokalnih akcijskih skupin (LAS)	30	14
	411 – konkurenčnost	– Celotna velikost območij lokalnih akcijskih skupin (km ²)	18.344	11.796
	412 – upravljanje z okoljem/zemljišči	– Celotno število prebivalcev na območjih lokalnih akcijskih skupin	1.166.716	635.693
	413 – kakovost življenja/diverzifikacija	– Število projektov, ki jih financirajo lokalne akcijske skupine	101	0
		– Število upravičencev, ki prejemajo pomoč	506	0
421	Izvajanje projektov sodelovanja	– Število projektov sodelovanja	0	0
		– Število sodelujočih lokalnih akcijskih skupin	0	0
431	Vodenje lokalnih akcijskih skupin	– Število podprtih ukrepov	0	0

Vir: MKGP

Preglednica 7: Skupni kazalniki rezultatov od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)

III. SKUPNI KAZALNIKI REZULTATOV		
Os/Cilji	Kazalnik	Vrednost
Izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja	1) Število udeležencev, ki so uspešno končali usposabljanje, povezano s kmetijstvom in/ali gozdarstvom	NI
	2) Zvišanje bruto dodane vrednosti pri podprtih gospodarskih podjetjih (€)	NA
	3) Število gospodarstev/podjetij, ki vpeljujejo nove proizvode in/ali nove tehnologije	NA
	4) Vrednost kmetijske proizvodnje po priznanih znakih/standardih kakovosti (€)	NA
	5) Število kmetij, ki vstopajo na trg	NP
Izboljšanje okolja in podeželja z upravljanjem zemljišč	6) Območje uspešnega opravljanja zemljišč (ha), ki prispeva k:	
	a) biološki raznovrstnosti	400.182
	b) kakovosti vode	248.665
	c) podnebnim spremembam	248.665
	d) kakovosti prsti	62.427
	e) preprečevanju marginalizacije in zapuščanja zemlje	475.703
Izboljšanje kakovosti življenja na podeželju in spodbujanje diverzifikacije podeželskega gospodarstva	7) Zvišanje nekmetijske bruto dodane vrednosti v podprtih dejavnostih (€)	NA
	8) Bruto število ustvarjenih delovnih mest	NA
	9) Dodatno število turistov	NP
	10) Prebivalstvo na podeželju, ki ima koristi od izboljšanih storitev (število)	NA
	11) Večja gostota interneta na podeželju (%)	NP
	12) Število udeležencev, ki so uspešno končali usposabljanje	NP

Vir: AKTRP

V letu 2008 se ukrep 111 Poklicno usposabljanje in informiranje še ni izvajal. Kasnejši začetek izvajanja ukrepa lahko pripišemo predvsem dejstvu, da gre za povsem nov ukrep, pri katerem je moralo ministrstvo najprej natančno preveriti celotni sistem pridobivanja izobrazbe izven formalnih načinov (pridobivanje certifikatov), hkrati pa se je v vmesnem času ukrep še dodatno spremenil tako, da je bilo vanj poleg pridobivanja certifikatov vključeno tudi vse šolanje izven rednih oblik. Koncept izvajanja ukrepa se je torej večkrat spreminjal, predhodno pa smo želeli tudi natančno evidentirati vse oblike šolanja, izvajalce modulov in oceniti stroške šolanja.

Po začetnih težavah je bil 15. maja 2009 objavljen prvi javni razpis za omenjeni ukrep, v okviru katerega je bilo razpisanih 5 mio EUR javnih nepovratnih sredstev. V okviru javnega razpisa bo ministrstvo podprlo usposabljanje po programih oziroma delih programov, ki so prilagojeni potrebam upravičencem, ki delajo na področju kmetijstva, gozdarstva ali prehrane ter omogočajo pridobitev izobrazbe. Predmet podpore so tako programi, ki se ne financirajo iz drugih javnih sredstev in ki niso del rednega izobraževanja, kot je na primer usposabljanje oziroma pridobitev certifikata o nacionalni poklicni kvalifikaciji s področja kmetijstva, gozdarstva in živilske dejavnosti ter usposabljanje po delih programov, predmetih oziroma modulih s področja kmetijstva, gozdarstva ali prehrane. Podatki o izvajanju javnega razpisa kažejo na precejšen interes potencialnih upravičencev.

Z izjemo tega ukrepa pa so se vsi ostali ukrepi 1. osi PRP 2007-2013 izvajali že v letu 2008. Ker pa so se v obravnavanem letu investicije po posameznih ukrepih te osi šele začele izvajati, v tem letu še ne moremo določiti učinkov povišanja bruto dodane vrednosti na podprtih gospodarstvih.

Podobno je stanje pri zvišanju bruto dodane vrednosti v podprtih dejavnostih 3. osi, saj vlagatelji do odločbe AKTRP sploh še niso smeli pričeti z investicijo. V obeh primerih bodo podatki na voljo za leto 2009. Iz omenjenega razloga tudi vrednosti ostalih kazalnikov na 1. in 3. osi v letu 2008 še niso bile na voljo.

2.2 ANALIZA AKTIVNOSTI PO UKREPIH V LETU 2008

Sredstva za ukrepe 1., 3. in 4. osi PRP 2007-2013 se dodeljujejo na podlagi vlog, prejetih v okviru objavljenih javnih razpisov. Javni razpisi so odprtega tipa in so odprti do porabe razpisanih javnih sredstev oz. zaprtja javnega razpisa iz drugih vzrokov (sprememba zakonodaje, izboljšave javnih razpisov itd.).

Upravni postopek za izvajanje ukrepov politike razvoja podeželja je določen z Zakonom o kmetijstvu (Ur.l. RS, št. 45/2008). Skladno s 30. členom tega zakona je potrebno vlogo vložiti v obliki, ki je predpisana s predpisom ali določena v javnem razpisu. Vloga, ki ni vložena v tej obliki, se zavrže. Z 51. členom tega zakona je nadalje določeno, da se prejete vloge obravnavajo po vrstnem redu prispelih vlog. Popolne vloge se obravnavajo na podlagi vrstnega reda popolnih vlog. Če pa vloga ni popolna in jo je potrebno dopolniti, se dopolnjena vloga uvrsti na konec vrstnega reda.

Vloga je po 52. členu zakona popolna in se šteje za razumljivo, ko so priloženi vsi zahtevani dokumenti in je zahteva stranke jasna. Če so podatki iz vloge in prilog nasprotujoči, se vloga zavrne zaradi neizpolnjevanja pogojev. Če je vloga nepopolna ali nerazumljiva, pa mora ARSKTRP v roku treh mesecev od vložitve vloge od vlagatelja pisno zahtevati, da pomanjkljivosti odpravi. Po prejemu dopolnjene vloge na ARSKTRP se dopolnjena vloga ponovno pregleda. Nepopolne vloge, ki jih vlagatelji v navedenem roku ne dopolnijo, se s sklepom zavržejo. Popolna vloga pa se po vrstnem redu uvrsti na konec liste popolnih vlog in dobi zaporedno številko.

Preverjanje izpolnjevanja pogojev vloge se torej – kot je že bilo omenjeno – izvede po vrstnem redu uvrstitve na listo popolnih vlog. Vloge, ki ne izpolnjujejo pogojev javnega razpisa, se zavrnejo. Vloge, ki so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo vse pogoje, pa se ocenijo na podlagi meril. Odobri se le tista vloga, ki preseže postavljeni prag minimalnega števila točk, seveda do porabe razpisanih sredstev.

Nekoliko drugače je z ukrepi 2. osi PRP 2007-2013, kjer se zahtevki za plačila na predpisanih obrazcih vlagajo letno na podlagi uredbe, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike, sredstva pa se dodelijo v skladu z uredbo, ki ureja plačila za ukrepe 2. osi PRP 2007-2013. Upravičenci do plačil za ukrepe 2. osi (izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in kmetijsko okoljska plačila) so kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v register kmetijskih gospodarstev ter se v izvajanje teh ukrepov vključijo prostovoljno in izpolnjujejo vse predpisane pogoje.

Kot bo razvidno v nadaljevanju, je bilo pri javnih razpisih v okviru določenih, predvsem investicijskih ukrepov 1. in 3. osi PRP 2007-2013 zabeleženo večje število zavrženih oziroma zavrženih vlog. To je pojav, ki je bil zaznan predvsem pri t.i. prvi generaciji javnih razpisov. Razlog za večje število zavrženih vlog pri, denimo, ukrepu 121 – Posodabljanje kmetijskih gospodarstev in ukrepu 122 – Povečanje gospodarske vrednosti gozdov je bilo tako predvsem dejstvo, da je na javni razpis prispelo večje število vlog, kot je bilo razpisanih finančnih sredstev.

Večje število zavrženih/zavrženih vlog je bilo zaznано tudi pri ukrepu 322 – Obnova in razvoj vasi ter ukrepu 323 – Ohranjanje in izboljševanje dediščine na podeželju, kjer pa je pristojno ministrstvo takoj po analizi vzrokov pristopilo h korekciji ukrepa oz. bolj jasni opredelitvi javnega razpisa (redefinicija upravičenih sklopov) ter intenzivni informacijski kampanji, tako da v 2. generaciji javnih razpisov tovrstnih težav nismo več zaznali. Pri ukrepu 121 – Posodabljanje kmetijskih gospodarstev pa se je ministrstvo odločilo za sektorski pristop izvajanja javnih razpisov namesto enega splošnega javnega razpisa za vse vrste investicij, s čimer se je prav tako zmanjšalo število zavrženih vlog, lažje pa je bilo tudi usmerjati finančna sredstva. Seveda pa je

povsem razumljivo, da je bilo in tudi bo določeno število vlog vedno zavrženih/zavrženih zaradi nepopolnosti dokumentacije, vprašljivosti poslovnega načrta ali neizpolnjevanja pogojev.

2.2.1 Ukrepi 1. osi

Ukrep 111: Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu

Namen ukrepa je dvigniti raven usposobljenosti za delo v kmetijstvu in gozdarstvu ter prispevati k izboljšanju izobrazbene strukture in s tem k dvigu produktivnosti dela v kmetijstvu in gozdarstvu. Podpira pridobivanje novih znanj in poklicne usposobljenosti v okviru programov usposabljanja s področja kmetijstva in gozdarstva, ki niso del rednega izobraževalnega sistema.

Podpora usposabljanju se izvaja v obliki finančne pomoči udeležencem za kritje stroškov izobraževanja ter postopkov preverjanja in potrjevanja znanja. Do pomoči so upravičeni proizvajalci, ki se ukvarjajo s pridelavo in predelavo kmetijskih in gozdarskih proizvodov ter lastniki zasebnih gozdov.

Ukrep je nov in vsebinsko zelo zahteven. Potrebno je bilo proučiti dobre prakse na področju usposabljanja, tako pri vsebinskem delu kot pri metodologiji zaznavanja potreb po usposobljenosti kadra v lokalnem okolju. Proučiti je bilo potrebno sistem organiziranosti, učinkovitega delovanja ter povezovanja šolstva in kmetijstva. Module, ki so predmet podpore po sedaj objavljenem javnem razpisu, je bilo potrebno oblikovati glede na aktualne potrebe v kmetijstvu, gozdarstvu in prehrani.

Javni razpis na tem ukrepu do 31. decembra 2008 zaradi že opisanih razlogov še ni bil objavljen. Pristojno ministrstvo je prvi javni razpis v okviru tega ukrepa objavilo 15. maja 2009, zato bo analiza uspešnosti izvajanja ukrepa vključena v letno poročilo o napredku programa za leto 2009.

Ukrep 112: Pomoč mladim prevzemnikom kmetij

Namen ukrepa je spodbuditi prenos kmetije na mlajšo generacijo, izboljšati starostno strukturo nosilcev kmetij, povečati razvojno sposobnost prevzetih kmetij ter s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v kmetijstvu.

Podpora mladim kmetom za prevzem kmetije se izvaja v obliki enkratne finančne pomoči za lažji prevzem in strukturno prilagoditev gospodarstva po prevzemu. Kot prvi lastniški prevzem kmetije se upošteva prvi lastniški prevzem celotne kmetije, ki se dokazuje z vknjižbo lastninske pravice v zemljiško knjigo. V primeru, da postopek vpisa še ni končan, je za izpolnitev pogoja dovolj predložitev predloga za vpis v zemljiško knjigo. Kot prvi lastniški prevzem se obravnava tudi prevzem kmetije, ki je večja kot kmetija, ki jo je do sedaj imel v lasti mladi kmet in za namen tega ukrepa še ni dobil sredstev.

Ciljna skupina so kmetje, stari od 18 do 40 let, ki so prvič lastniško prevzeli kmetijsko gospodarstvo kot gospodarji.

Podpora se zagotovi v obliki nepovratnih sredstev kot enkratna finančna pomoč. Višina finančne pomoči se določi na podlagi doseženih točk pri ocenitvi prispelih vlog, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 8: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 112 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 26.10.2007 zaprt: 7.12.2007)	355	322	33
2. javni razpis	Zaprt (odprt: 19.9.2008 zaprt: 7.11.2008)	443	0	0
SKUPAJ		798	322	33

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 10.300.000 € sredstev, vloženih je bilo 355 vlog, od tega je bilo odobrenih 322 vlog. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 6.768.800 €, kar pomeni v povprečju 21.021 € na odobreno vlogo. Na mlade prevzemnike je bilo preneseno 2.373 ha kmetijskih površin ali v povprečju 7,36 ha na odobreno vlogo. Pri 71 % vlog so prenesene kmetije imele manj kot 10 ha kmetijskih površin. Skupno je bilo preneseno 5.771 ha vseh površin (kmetijskih in gozdnih) ali v povprečju 17,92 ha na odobreno vlogo. Kar 34 % predanih kmetij je imelo skupno manj kot 10 ha površin. Prevladujejo kmetije z mlečno usmeritvijo in z mešano rastlinsko-živinorejsko usmeritvijo. Povprečna starost ob prevzemu kmetije je bila 33,6 let, kar 42 % vseh prevzemnikov pa je starejših od 35 let. V primerjavi z zadnjimi razpoložljivimi podatki iz Strukturnega popisa kmetijskih gospodarstev za leto 2007 se kaže bistveno boljša izobrazbena struktura mladih prevzemnikov kmetij. Le 14,3 % upravičencev jih je imelo nepopolno ali popolno osnovno šolo, medtem ko je imelo kar 50,4 % kmetov tovrstno izobrazbo na nacionalni ravni. Kar 35,5 % mladih kmetov je imelo srednješolsko in 37,7 % poklicno izobrazbo, medtem ko se na nacionalni ravni kaže precej slabša slika (16,8 % s srednješolsko izobrazbo in 27,7 % z nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo). 1,9 % mladih kmetov je imelo višjo izobrazbo, 3,7 % visoko izobrazbo in kar 6,9 % univerzitetno ali še višjo izobrazbo (statistični podatki poročajo o 2,2 % kmetov z višjo, 0,8 % z visoko in 1,2 % z univerzitetno ali višjo izobrazbo).

Za drugi javni razpis ukrepa 112 je bilo razpisanih 12.000.000 €, prispelo je 433 vlog, a do 31. 12. 2008 ni bila izdana še nobena odločba.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 1.200 prejemnikov pomoči s celotnim obsegom 50 milijonov € odobrenih sredstev. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 322 vlog, kar predstavlja 27 % raven doseganja cilja. Skupni obseg odobrenih sredstev je v letu 2008 dosegel 6.768.800 € sredstev, kar predstavlja 13 % ravni zastavljenega cilja.

Ukrep 113: Zgodnje upokojevanje kmetov

Namen ukrepa je pospešiti strukturne spremembe na kmetijskih gospodarstvih, izboljšati starostno strukturo nosilcev kmetij in povečati razvojno sposobnost prenesenih kmetij ter s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v kmetijstvu.

Podpora zgodnjemu upokojevanju kmetov se izvaja v obliki letne rente starejšim kmetom, ki prenehajo opravljati pridobitno kmetijsko in gozdarsko dejavnost na kmetijskem gospodarstvu zaradi prenosa gospodarstva na mlajšo, aktivnejšo generacijo oziroma na drugega prevzemnika, ki s prevzemom poveča svoje gospodarstvo.

Ciljna skupina so kmetje starejši od 57 let, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti, če niso upokojeni in so pripravljeni nepreklicno prenehati z opravljanjem pridobitne kmetijske in gozdarske dejavnosti ter celotno kmetijo prenesti na izbranega prevzemnika. Renta se izplačuje največ 10 let in največ do dopolnjene starosti 70 let za prenosnika. Ko se prenosnik upokoji, se renta zmanjša za znesek pokojnine.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 9: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 113 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	28	26	2
2. javni razpis	Odprt (odprt: 19.9.2008)	28	7	0
SKUPAJ		56	33	2

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis tega ukrepa je bilo vloženih 28 vlog, od tega je bilo odobrenih 26 vlog. Za drugi razpis je bilo do 31. 12. 2008 vloženih prav tako 28 vlog, odobrenih pa jih je bilo 7, ob tem da za drugi razpis še niso bile izdane odločbe za vse vloge. Skupno je bilo po odobrenih vlogah obeh razpisov predano 389 ha kmetijskih in gozdnih površin ali v povprečju 11,8 ha na odobreno vlogo.

Povprečna odobrena desetletna renta v letu 2008 je znašala 88.081 €, kar skupno pomeni 2.906.670 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 210 zgodaj upokojenih kmetov s skupno 2.226 ha prenesenih kmetijskih in gozdnih zemljišč. Do konca leta 2008 je bilo izdanih 33 pozitivnih odločb, kar predstavlja 16 % zastavljenega cilja. S 389 ha prenesenimi zemljišči je bila dosežena 17 % raven doseganja pričakovanega cilja.

Ukrep 121: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

Namen ukrepa je spodbuditi prestrukturiranje in povečanje učinkovitost gospodarjenja na kmetijskih gospodarstvih. Ciljna skupina so kmetijska gospodarstva, ki opravljajo kmetijsko dejavnost oziroma izvajajo storitve s kmetijsko mehanizacijo ter izpolnjujejo predpisane pogoje.

Do konca leta 2008 je bilo na tem ukrepu objavljenih pet javnih razpisov, in sicer:

Preglednica 10: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 121 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis (vsi sektorji)	Zaprt (odprt: 26.10.2007 zaprt: 1.12.2007)	1336	892	444
2. javni razpis (hmelj)	Zaprt (odprt: 28.3.2008 zaprt: 9.5.2008)	65	62	3
3. javni razpis (vrtnarstvo)	Zaprt (odprt: 25.7.2008 zaprt: 4.11.2008)	92	57	17
4. javni razpis (naravne nesreče)	Odprt (odprt: 19.9.2008)	36	0	0
5. javni razpis (perutnina in prašiči)	Zaprt (odprt: 10.10.2008 zaprt: 11.12.2008)	39	0	0
SKUPAJ		1.568	1.011	460

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis, ki ni bil sektorsko naravnani, je bilo razpisanih 20.349.847 €, vloženih je bilo 1336 vlog, odobrenih je bilo 892 vlog, 98 % vlog so vložile kmetije in le 2 % kmetijska podjetja. Odobrenih je bilo 20.255.589 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 22.708 € na odobreno vlogo. Zaradi porabljenih sredstev je bilo zavrženih 342 vlog. Celotna vrednost podprtih naložb znaša več kot 72 milijonov €, od tega je bilo največ investicij v sektorju govedoreje (75 % odobrenih sredstev in 61 % vlog). Po tipu naložbe je bilo kar 85,7 % sredstev odobrenih za nakup kmetijske mehanizacije in strojne ter transportne opreme namenjene primarni kmetijski pridelavi.

Glede na strukturo vlog v prvem javnem razpisu je prišlo do spremembe strategije pri pripravi javnih razpisov in sicer je bila sprejeta odločitev, da bodo nadaljnji razpisi sektorsko naravnani. Drugi javni razpis je bil namenjen sektorju hmeljarstva, za katerega je bilo razpisanih 3.500.000 €, vloženih je bilo 65 vlog od tega jih je bilo odobrenih 62. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 3.201.550 €, kar pomeni v povprečju 51.640 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša več kot 9 milijonov €.

Tretji javni razpis je bil namenjen sektorju vrtnarstva, za katerega je bilo razpisanih 3.000.000 €. Vloženih je bilo 92 vlog, odobrenih pa 57 vlog, vendar do 31. 12. 2008 odločbe za vse vloge še niso bile izdane. Za teh 57 vlog je znašal skupni znesek odobrenih sredstev 2.164.765 €, kar pomeni v povprečju 37.978 € na odobreno vlogo.

Četrty javni razpis je bil namenjen posodobitvi gospodarskih poslopij ter drugih zgradb in objektov, namenjenih za kmetijske namene ter trajnih nasadov sadovnjakov, oljčnikov in hmeljišč, ki so bili poškodovani oziroma uničeni v naravnih nesrečah v letu 2008. Za ta razpis je bilo namenjenih 2.000.000 €. Razpis je bil 31. 12. 2008 še odprt in do takrat je bilo vloženih 36 vlog, izdana pa ni bila še nobena odločba.

Peti javni razpis je bil namenjen sektorjema prašičereje in perutninarstva, za prilagoditev na standarde dobrobiti živali, za prilagoditev na ekološke standarde ter za prestrukturiranje reje prašičev in reje perutnine. Za ta razpis je bilo namenjenih 10.000.000 €. Vloženih je bilo 39 vlog, do 31. 12. 2008 pa ni bila izdana še nobena odločba.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 2.450 kmetijskih gospodarstev s skupnim obsegom naložb v višini 164,7 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 1.011 vlog, kar predstavlja 41 % zastavljenega cilja. Skupni obseg naložb je dosegel 89.724.819 € sredstev, kar predstavlja 54.5 % ciljne vrednosti.

Ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov

Namen ukrepa je izboljšati učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi preko:

- večje izrabe proizvodnega potenciala gozdov,
 - uvajanja novih proizvodov in proizvodnih izboljšav pri sečnji in spravilu,
 - večje varnosti pri delu v gozdu,
- in s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v gozdarstvu skladno s cilji nacionalne in EU gozdarske strategije.

Podpore se dodelijo za naložbe v zasebne gozdove, nakup mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih vlak in cest.

Ciljna skupina za podporo naložbam v zasebne gozdove so lastniki ali solastniki zasebnih gozdov, njihova združenja ali občine in njihove zveze.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 11: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 122 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 2.11.2007 zaprt: 23.11.2007)	515	336	179
2. javni razpis (gozdna infrastruktura)	Zaprt (odprt: 17.10.2008 zaprt: 4.11.2008)	317	107	0
SKUPAJ		832	443	179

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 7.295.491 €, vloženih je bilo 515 vlog, odobrenih je bilo 336 vlog. Porabljenih je bilo vseh 7.295.491 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 21.713 € na odobreno vlogo. 113 vlog je bilo zavrnutih zaradi porabljenih sredstev. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 15.833.305 €, od tega je bilo 90 % sredstev porabljenih za nakup mehanizacije in le 10 % za napravo gozdnih cest in vlak. Fizične osebe (brez s.p.) so vložile 95 % vlog in pridobile 81 % vseh sredstev (18.481,16 € na vlogo), pravne osebe, samostojni podjetniki in združenja pa so vložili le 5 % vlog, vendar so pridobili kar 82.353 € na vlogo.

Za drugi javni razpis, ki je bil izključno namenjen izgradnji gozdne infrastrukture, je bilo razpisanih 2.433.285 €. Vloženih je bilo 317 vlog, a za vse vloge do 31. 12. 2008 še niso bile izdane odločbe - do takrat je bilo odobrenih 107 vlog.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 3.276 lastnikov gozdov s skupnim obsegom naložb v višini 49,9 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 443 vlog, kar predstavlja 13 % zastavljenega cilja. Skupni obseg naložb je obsegal 17.514.766 € sredstev, kar predstavlja 35 % raven doseganja cilja.

Ukrep 123: Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom

Namen ukrepa je prispevati k večji splošni učinkovitosti in produktivnosti dela, s spodbujanjem uvajanja novih proizvodov in učinkovitega trženja produktov, s posodabljanjem proizvodnih procesov in izboljšanjem varstva okolja, higiene in varnosti pri delu ter s stabilizacijo dohodkov na področju predelave in trženja kmetijskih in gozdarskih proizvodov.

Podpore se dodelijo za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in živilskih proizvodov ter naložbe v prvo stopnjo predelave in trženja lesa.

Ciljna skupina za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in živilskih proizvodov so mikropodjetja, majhna in srednje velika podjetja, registrirana za živilskopredelovalno dejavnost, in člani kmetijskega gospodinjstva v okviru dopolnilnih dejavnosti, ki so registrirani za predelavo kmetijskih in živilskih proizvodov. Upravičenci na področju predelave lesa so mikropodjetja in člani kmetijskega gospodinjstva v okviru dopolnilnih dejavnosti, ki so registrirani za prvo stopnjo predelave lesa.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 12: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 123 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis (kmetijski proizvodi)	Zaprt (odprt: 7.12.2007 zaprt: 23.5.2008)	66	51	12
2. javni razpis (živilski proizvodi)	Odprt (odprt: 25.7.2008)	16	5	3
SKUPAJ		82	56	15

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 12.979.059 €, predmet razpisa je bila predelava kmetijskih proizvodov. Vloženih je bilo 66 vlog, odobrenih je bilo 51 vlog. Porabljenih je bilo 7.079.962 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 138.823 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 25.904.679 €. Največ vlog je bilo za naložbe v sektorjih vinogradništvo in vinarstvo (43 %) ter meso in mesni izdelki (23 %). Tudi po odobrenih sredstvih sta najpomembnejša ta dva sektorja, s tem da so bile investicije v sektorju meso in mesni izdelki večje, saj so pridobili kar 39 % sredstev, kar pomeni v povprečju 230.598 € na vlogo. Gospodarske družbe so dobile odobrenih 31 vlog, od tega je bilo 6 zadrug. Znesek odobrenih sredstev za gospodarske družbe znaša 6.311.513 €, kar pomeni v povprečju 203.597 € na vlogo. Fizične osebe so dobile odobrenih 20 vlog, od tega sta bili dve vlogi samostojnih podjetnikov. Povprečna vrednost odobrenih sredstev za fizične osebe je bila 38.422 € na vlogo.

Drugi javni razpis ukrepa 123 je bil 31. 12. 2008 še odprt, prispelo je 16 vlog, na ta datum je bilo pozitivno rešenih 5 vlog, za polovica vlog pa še niso bile izdane odločbe. Višina odobrenih sredstev pa je bila 2.716.150 €, kar je v povprečju 543.230 € na vlogo.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 450 podprtih podjetij s skupnim obsegom naložb v višini 227,1 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 56 vlog 53 podjetjem, kar predstavlja 11 % vrednosti zastavljenega cilja. Skupna vrednost naložb je obsegala 35.791.922 € sredstev, kar predstavlja 15 % raven zastavljenega cilja.

Ukrep 125: Izboljšanje in razvoj infrastrukture povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva

Namen ukrepa je, s podporo naložbam v zemljiško infrastrukturo, pospešiti prestrukturiranje kmetijstva, ki vodi v učinkovitejšo izrabo proizvodnih dejavnikov in s tem k povečanju dohodka in produktivnosti dela.

V okviru tega ukrepa se podpirajo naložbe v zemljiško infrastrukturo - komasacije in ureditev nove infrastrukture, ki je potrebna v povezavi s komasacijami in je predvidena v idejni zasnovi ureditve komasacijskega območja in je neposredno povezana s kmetijstvom.

V okviru tehnoloških posodobitev obstoječih javnih hidromelioracijskih sistemov in izgradnji novih namakalnih sistemov je cilj ukrepa racionalnejša poraba vode in bolj kontroliran vnos hranil v zemljo.

V okviru financiranja izgradnje demonstracijsko izobraževalnih namakalnih centrov pa je cilj omogočiti tehnično podprte centre, za izobraževanje uporabnikov o pravilni uporabi namakalnih sistemov, s poudarkom na kontroliranem odjemu vode in hranil.

Do konca leta 2008 so bili na tem ukrepu objavljeni **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 13: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 125 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis (komasacije)	Zaprt (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	7	6	1
2. javni razpis (komasacije)	Odprt (odprt: 25.7.2008)	2	0	0
3. javni razpis (namakalni sistemi)	Odprt (odprt: 25.7.2008)	0	0	0
SKUPAJ		9	6	1

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis, ki je bil namenjen za izvedbo komasacij in novi infrastrukturi, je bilo razpisanih 5.105.704 €. Vloženih je bilo 7 vlog, odobrenih je bilo 6 vlog, vse odobrene pa so bile namenjene komasacijam. Porabljenih je bilo 1.968.535 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 328.089 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih projektov znaša 2.377.361 €. Geografsko gledano so prispele vloge iz severovzhodnega dela Slovenije in sicer iz Pomurja (4) in iz Podravja (2).

Drugi javni razpis ukrepa 125, ki je prav tako namenjen za izvedbo komasacij in novi infrastrukturi, je bil 31.12. 2008 še odprt. Razpisanih je bilo 2.000.000 € sredstev, vloženi pa sta bili dve vlogi.

Za tretji javni razpis, ki je bil namenjen izgradnji in širitvi velikih namakalnih sistemov, je bilo razpisanih 4.500.000 € sredstev, vendar zaradi zahtevnosti vlog in dolgotrajnosti postopkov pridobivanja okoljevarstvenih soglasij, vodnih ter gradbenih dovoljenj, nanj še ni prispela nobena vloga. Priprava projektov za izgradnjo namakalnih sistemov je v teku.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 95 podprtih aktivnosti s skupnim obsegom naložb v višini 43,6 mio €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih

6 vlog, kar predstavlja 6 % raven doseganja cilja. Skupni obseg naložb je dosegel 2.377.361 € sredstev, kar predstavlja 5 % raven doseganja cilja.

Ukrep 131: Podpora izvajanju EU standardov na kmetijskih gospodarstvih

V skladu s 7. členom Uredbe Komisije št. 1320/2006/ES je Slovenija za ukrep 131: Podpora izvajanju EU standardov na kmetijskih gospodarstvih prenesla sprejete obveznosti iz programskega obdobja 2004-2006 v programsko obdobje 2007-2013 in tako omogočila zaključek izvajanja aktivnosti v zvezi z investicijami v izgradnjo skladiščnih kapacitet za živinska gnojila in izplačevanje izpolnjenih obveznosti, začetih v okviru PRP 2004-2006.

Cilj ukrepa je pomoč kmetijskim gospodarstvom pri izvajanju oz. prilagajanju le-teh EU standardom na področju varstva okolja, zdravja rastlin ter varnosti in zdravja pri delu. Usklajenost s temi standardi predstavlja osnovo za pridobitev sredstev za druge ukrepe kmetijske politike tudi v prihodnje.

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 24.000 upravičencev do finančne podpore. V letih 2007 in 2008 je bilo za ta ukrep skupno 24.437 upravičencem izplačano 41.824.498 € sredstev. Samo v letu 2008 je bilo 288 upravičencem izplačano 1.415.055 €.

Ukrep 132: Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane

Namen ukrepa je spodbuditi kmetijske proizvajalce k sodelovanju v shemah kakovosti, ki pomenijo izboljšanje kakovosti kmetijske proizvodnje in proizvodov in s tem prispevati k povečanju dodane vrednosti v kmetijstvu.

Podpora je namenjena kmetijskim gospodarstvom, ki sodelujejo v upravičeni shemi kakovosti Skupnosti in/ali Republike Slovenije in imajo že pridobljen certifikat, za delno pokritje stalnih stroškov nastalih zaradi sodelovanja v upravičenih shemah kakovosti.

Upravičene sheme kakovosti Skupnosti in/ali Republike Slovenije znotraj tega ukrepa so:

- ekološka pridelava in predelava,
- zaščiteni kmetijski pridelki oziroma živila (zaščiteni označba porekla, zaščiteni geografska označba, zajamčena tradicionalna posebnost),
- integrirana pridelava in
- višja kakovost.

Ciljna skupina so kmetijska gospodarstva, ki opravljajo kmetijsko dejavnost na območju Republike Slovenije in so vključeni v eno od shem kakovosti Skupnosti oz. nacionalno shemo kakovosti.

Do konca leta 2008 je bil na tem ukrepu objavljen **en javni razpis**, in sicer:

Preglednica 14: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 132 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Odprt (odprt: 26.9.2008)	6	0	0
SKUPAJ		6	0	0

Vir: MKGP in AKTRP

Javni razpis je bil 31. 12. 2008 še odprt, razpisanih pa je 5.432.390 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 10.000 kmetijskih gospodarstev, vključenih v sheme kakovosti. Ker do konca leta 2008 še ni bila izdana nobena pozitivna odločba, podatek za to leto še ni na voljo.

Ukrep 133: Podpore skupinam proizvajalcev pri dejavnosti informiranja in pospeševanja prodaje

Namen ukrepa je doseči boljše poznavanje proizvodov označenih s simboli kakovosti oziroma zaščitnimi znaki s strani potrošnikov ter bolj organizirano in aktivno trženje s strani proizvajalcev, kar lajša usklajevanje ponudbe in povpraševanja, odpira nove tržne možnosti za proizvajalce ter posledično vpliva na rast dodane vrednosti v kmetijstvu in s tem na konkurenčnost agroživilskega sektorja.

V tem okviru so podprte aktivnosti, ki seznanjajo potrošnike, da gre za proizvod iz upravičene sheme kakovosti, z določenim zaščitnim znakom oziroma simbolom kakovosti oziroma določene kakovostne kategorije (za vina), ki ima specifične lastnosti in je višje kakovosti zaradi specifičnih proizvodnih metod, načina pridelave in predelave, vpliva geografskega območja itd.

Upravičene sheme kakovosti Skupnosti in/ali Republike Slovenije znotraj tega ukrepa so:

- ekološka pridelava in predelava,
- zaščiteni kmetijski pridelki oziroma živila (zaščiteni označba porekla, zaščiteni geografska označba, zajamčena tradicionalna posebnost),
- kakovostna vina, pridelana na določenem pridelovalnem območju - kakovostno vino zaščitenega geografskega porekla (ZGP), vrhunsko vino ZGP in vino priznanega tradicionalnega poimenovanja (PTP),
- integrirana pridelava in
- višja kakovost.

Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za ta ukrep so skupine proizvajalcev, ki so pravne osebe in dokazujejo, da združujejo proizvajalce, ki tržijo kmetijske pridelke ali živila upravičenih shem kakovosti ter uporabljajo pripadajoče simbole kakovosti oziroma zaščitne znake.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 15: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 133 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 25.1.2008 zaprto: 23.5.2008)	7	6	1
2. javni razpis	Odprto (odprt: 26.9.2008)	5	0	0
SKUPAJ		12	7	1

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 1.936.338 €, vloženih je bilo 7 vlog, od katerih je bilo 6 odobrenih. Porabljenih je bilo 768.418 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 128.070 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih projektov znaša 1.316.469 €. Največ vlog je bilo namenjeno podpori promocije mesa in mesnih izdelkov ter podpori promocije vina.

Drugi javni razpis je bil 31. 12. 2008 še odprt, razpisanih pa je 2.000.000 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 50 podprtih aktivnosti. Do konca leta 2008 je bilo podprtih 6 aktivnosti, kar predstavlja 12 % raven ciljne vrednosti.

Ukrep 142: Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev

Namen ukrepa je spodbuditi ustanavljanje skupin proizvajalcev na področju ekološke proizvodnje in proizvodnje posebnih kmetijskih pridelkov, ki vodijo v povečanje koncentracije ponudbe in lažje prilagajanje proizvodnje zahtevam trga ter s tem prispevati k povečanju dodane vrednosti v kmetijstvu.

Predmet podpore v okviru tega ukrepa so administrativni stroški, vključno s stroški usposobitve prostorov, registracije, oblikovanja skupnih pravil o proizvodnji, nakupa informacijske tehnologije ter ostale opreme, stroški plače za enega stalno zaposlenega delavca in pa stroški nabave opreme, potrebne za skupno trženje skupine proizvajalcev.

Ciljna skupina so skupine proizvajalcev, ki združujejo ekološke kmetijske proizvajalce določenega ekološkega kmetijskega proizvoda, ekološke kmetijske proizvajalce iz določenega območja in proizvajalce določenega zaščitene posebnega kmetijskega proizvoda za namene skupnega nastopa na trgu.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 16: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 142 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	3	3	0
2. javni razpis	Odprt (odprt: 26.9.2008)	1	0	0
SKUPAJ		4	3	0

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 847.185 €, vložene so bile 3 vloge in vse so bile tudi odobrene. Gre za skupine proizvajalcev na področju predelave mesa, pridelave oljčnega olja ter ekološkega kmetovanja. Porabljenih je bilo 57.856 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 19.285 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih projektov znaša 69.447 €.

Drugi javni razpis je bil 31.12. 2008 še odprt, razpisanih pa je bilo 800.000 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v celotnem programskem obdobju 2007-2013 je 30 podprtih skupin proizvajalcev s skupnim obsegom bruto prihodka v višini 450 milijonov €. Do konca leta 2008 so bile podprte 3 skupine proizvajalcev, kar predstavlja 10 % raven doseganja cilja. Podatek o višini bruto ustvarjenega prihodka v letu 2008 še ni na voljo in bo vključen v letnem poročilu za leto 2009.

2.2.2 Ukrepi 2. osi

V okviru ukrepov 2. osi se izvajajo aktivnosti, ki pripomorejo k obdelanemu podeželju in s prilagoditvijo tehnologij prispevajo k zmanjševanju negativnega vpliva kmetijstva na vode, zrak in biotsko raznovrstnost, kar predstavlja enega pomembnejših ciljev PRP 2007-2013. Za Slovenijo je značilna visoka stopnja ohranjenosti biotske raznovrstnosti, pestrosti in obsega habitatov ter krajinskih posebnosti, ki jih želimo ohraniti tudi v bodoče. To je v največji meri mogoče doseči prav z uporabo okolju prijaznih kmetijskih praks in ohranjanjem kmetijske dejavnosti na območjih, kjer obstaja nevarnost opuščanja in zaraščanja kmetijskih površin. Kot prioriteto se šteje ohranjanje kmetijskih zemljišč v rabi, posebno na območjih, ki so za intenzivno kmetovanje neprimerna in kjer je potrebno s pomočjo izravnalnih plačil kmetom zagotavljati dodaten vir dohodka in preprečevati marginalizacijo teh območij. Druga prioriteta usmeritev te osi pa je nadaljevanje usmerjanja kmetovalcev v sonaravne načine kmetovanja, ki so naravi prijazni in dolgoročno ugodno vplivajo na okoljske danosti, in jih je Slovenija pričela izvajati že v predpristopnem obdobju.

Ukrepi 2. osi prispevajo k varovanju in izboljšanju stanja okolja (tal, vode in zraka), ohranjanju biotske raznovrstnosti in kulturne krajine ter s tem neposredno prispevajo tudi k doseganju ciljev na območjih Natura 2000 in območjih visoke naravne vrednosti, ki so za ohranjanje biotske raznovrstnosti posebnega pomena.

Sredstva v okviru teh ukrepov se namenjajo za financiranje:

- kmetijsko okoljskih ukrepov (ukrepov SKOP) iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006 do leta 2010;
- izravnalnih plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost
- kmetijsko okoljska plačila (KOP) - 21 kmetijsko okoljskih podukrepov in
- pozitivno rešenih pritožb za te namene.

Ukrep 211: Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorsko hribovskih območjih

Izvajanje ukrepa izravnalnih plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na hribovsko gorskih območjih, ki pokrivajo 72,3 odstotke države in vključujejo 54,2 odstotka kmetijskih zemljišč v uporabi, se odraža v preprečevanju opuščanja kmetijske rabe in s tem povezanih negativnih posledic siromašenja kulturne krajine ter depopulacije območij. Ukrep z izravnavo stroškov, ki nastajajo na teh območjih zaradi posebnih naravnih danosti, ki neugodno vplivajo na kmetovanje, prispeva k trajni obdelanosti kmetijskih površin, kar se odraža tudi v ohranjanju habitatnih tipov in biotske raznovrstnosti.

Za ta ukrep je v letu 2008 vložilo vloge 37.309 kmetijskih gospodarstev in sicer za 246.849 ha zemljišč, kar predstavlja v povprečju 6,6 ha na zahtevek. Odobrenih in izplačanih vlog je bilo 61619, in sicer 35.876 za leto 2007 in 25743 za leto 2008. Te vloge so bile vložene za 396.118 ha zemljišč. Izplačano je bilo 57.006.055 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Pričakovana letna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v celotnem programskem obdobju 2007-2013 je 33.000 podprtih kmetijskih gospodarstev v skupnem obsegu 226.000 ha podprtih kmetijskih zemljišč. V letu 2008 je bilo vloženi 37.309 vlog (113 % ciljne vrednosti) v skupnem obsegu 246.849 ha (113 % ciljne vrednosti).

Ukrep 212: Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovsko gorska območja

Izvajanje ukrepa izravnalnih plačil na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovsko gorska območja poteka na območju, ki predstavlja 14 odstotkov državnega ozemlja oziroma 20 odstotkov vseh kmetijskih površin. Namen ukrepa je ohranitev obdelanosti kmetijskih površin in izvajanja kmetijske dejavnosti na teh območjih.

Za ta ukrep je v letu 2008 vložilo vloge 14.495 kmetijskih gospodarstev in sicer za 88.932 ha zemljišč, kar predstavlja v povprečju 6,1 ha na zahtevek. Odobrenih in izplačanih vlog je bilo 23.112, in sicer 13.514 za leto 2007 in 9.598 za leto 2008. Te vloge so bile vložene za 135.514 ha zemljišč. Izplačano je bilo 12.983.327 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Pričakovana letna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v celotnem programskem obdobju 2007-2013 je 11.000 podprtih kmetijskih gospodarstev v skupnem obsegu 74.000 ha podprtih kmetijskih zemljišč. V letu 2008 je bilo vloženih 14.495 vlog (132 % ciljne vrednosti) v skupnem obsegu 88.932 ha (120 % ciljne vrednosti).

Ukrep 214: Kmetijska okoljska plačila

V okviru ukrepa kmetijsko okoljska plačila se izvajata dve kmetijsko okoljski shemi:

- kmetijsko okoljski ukrepi (SKOP) iz PRP 2004-2006:
 - Zmanjševanje erozije v sadjarstvu in vinogradništvu,
 - Ohranjanje kolobarja,
 - Ozelenitev njivskih površin,
 - Integrirano poljedelstvo,
 - Integrirano sadjarstvo,
 - Integrirano vinogradništvo,
 - Integrirano vrtnarstvo,
 - Ekološko kmetovanje,
 - Planinska paša brez pastirja,
 - Planinska paša s pastirjem,
 - Košnja strmih travnikov,
 - Košnja grbinastih travnikov,
 - Travniški sadovnjaki,
 - Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin,
 - Sonaravna reja domačih živali,
 - Ohranjanje ekstenzivnega travinja,
 - Ohranjanje obdelane in poseljene krajine na zavarovanih območjih,
 - Reja domačih živali v osrednjem območju pojavljanja velikih zveri,
 - Ohranjanje posebnih traviščnih habitatov,
 - Pokritost tal na vodo varstvenem območju,
 - Zatravljanje in zelena praha;
- kmetijsko okoljski podukrepi (KOP) iz PRP 2007-2013
 - Ohranjanje kolobarja,
 - Ozelenitev njivskih površin

- Integrirano poljedelstvo,
- Integrirano sadjarstvo,
- Integrirano vinogradništvo,
- Integrirano vrtnarstvo,
- Ekološko kmetovanje,
- Planinska paša,
- Košnja strmih travnikov,
- Košnja grbinastih travnikov,
- Travniški sadovnjaki,
- Reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali,
- Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin,
- Sonaravna reja domačih živali,
- Ohranjanje ekstenzivnega travinja,
- Reja domačih živali v osrednjem območju pojavljanja velikih zveri,
- Ohranjanje posebnih traviščnih habitatov,
- Ohranjanje traviščnih habitatov metuljev,
- Ohranjanje steljnikov,
- Zagotavljanje ugodnega stanja populacij ogroženih vrst ptic in habitatov vlažnih travišč,
- Pokritost tal na vodovarstvenem območju.

Za ta ukrep je v letu 2008 vložilo vloge 26.276 kmetijskih gospodarstev in sicer za 247.420 ha zemljišč, kar predstavlja v povprečju 9,4 ha na vlogo. Ker je možno na posameznem zemljišču izvajati več podukrepov, je bilo v bistvu podprtih 400.750,5 ha zemljišč ali v povprečju 15,3 na vlogo. Posamezno kmetijsko gospodarstvo je v povprečju izvajalo dva podukrepa SKOP ali KOP. Odobrenih in izplačanih vlog je bilo 25.507 in sicer 2 za leto 2006, 25.505 za leto 2007. Te vloge so bile vložene za 241.291 ha zemljišč, oziroma ker je možno na posameznem zemljišču izvajati več podukrepov skupno za 344.301 ha zemljišč. Skupno je bilo za vse podukrepe izplačano 40.775.297 € sredstev.

Za podukrepe, povezane z ohranjanjem genetskih virov, je bilo vloženih 3.865 vlog, izplačanih pa je bilo 3.772 vlog iz leta 2007. Podukrep ekološko kmetovanje je izvajalo 1.898 vlagateljev, integrirano poljedelstvo 1.837, integrirano sadjarstvo 1.014, integrirano vinogradništvo 2.509 ter integrirano vrtnarstvo 331 vlagateljev. Skupno je vsaj enega izmed podukrepov integrirane pridelave izvajalo 4.298 vlagateljev.

Cilji ukrepa:

Pričakovana vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je na letnem nivoju 26.500 kmetijskih gospodarstev s skupno vključenimi 365.000 ha zemljišč oz. 204.000 ha tistih zemljišč, na katerih se izvaja vsaj en kmetijsko okoljski podukrep. V letu 2008 je bilo vloženih 26.276 vlog (99 % ciljne vrednosti) in sicer za 400.750,5 ha zemljišč (110 % ciljne vrednosti), oz. 247.420 ha (121 % ciljne vrednosti) tistih zemljišč, na katerih se izvaja vsaj en kmetijsko okoljski podukrep. Za izvajanje podukrepov, povezanih z ohranjanjem genetskih virov, naj bi bilo sklenjenih 4.400 obveznosti, v letu 2008 pa je bilo vloženih 3.865 vlog, kar predstavlja 87 % ciljne vrednosti. V podukrep ekološko kmetovanje naj bi bilo vključenih 5.000 kmetijskih gospodarstev, v letu 2008 pa je oddalo vloge 1898 ekoloških kmetov, kar predstavlja 38 % ciljne vrednosti.

2.2.3 Ukrepi 3. osi

Ukrep 311: Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti

Namen ukrepa je omogočiti začetek ali posodobitev opravljanja nekmetskih dejavnosti in s tem ustvariti nova delovna mesta kot tudi dodaten vir dohodka na kmetijah ter prispevati k izboljšanju socialnih ter ekonomskih razmer na kmetijah.

Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki so ob oddaji vloge registrirane kot samostojni podjetnik, gospodarska družba, zadruga ali kmetija z dopolnilno dejavnostjo in ne presegajo kriterijev za mikro podjetja (manj kot 10 zaposlenih, manj kot 2 mio € prometa na leto), odgovorna oseba upravičenca pa mora biti družinski član kmečkega gospodinjstva.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 17: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 311 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 7.12.2007 zaprt: 23.5.2008)	131	91	40
2. javni razpis	Odprt (odprt: 12.9.2008)	34	6	1
SKUPAJ		165	97	36

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 11.500.000 €, vloženih je bilo 131 vlog, odobrenih je bilo 91 vlog. Porabljenih je bilo 7.675.646 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 84348 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 20.312.782 €. Največ vlog je bilo za naložbe v turizem na kmetijah (45 %) ter v energetiko (30 %). Večino vlog so vložili vlagatelji, ki so fizične osebe, od tega 17 samostojnih podjetnikov, v 12 primerih pa so vlagatelji mikropodjetja in ta so pridobila več sredstev za svoje naložbe – v povprečju 110.058 €.

Drugi javni razpis je bil 31.12. 2008 še odprt. Razpisanih je bilo 10.000.000 €, prispelo je 34 vlog, od katerih je bilo pozitivno rešenih 6 vlog, vendar do 31. 12. 2008 še niso bile izdane odločbe za vse vloge.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 360 upravičencev s skupnim obsegom naložb v višini 63 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 97 vloge, kar predstavlja 27 % raven doseganja cilja. Skupna vrednost naložb je obsegala 21.381.310 € sredstev, kar predstavlja 34 % raven doseganja finančnega cilja.

Ukrep 312: Podpore ustanavljanju in razvoju mikro podjetij

Namen ukrepa je omogočiti začetek ali posodobitev opravljanja dejavnosti, pospešitev ustvarjanja novih delovnih mest, dvig podjetniških veščin in upravljaljskih znanj ter izboljšanje stanja na področju podjetništva na podeželju.

Podpore se dodelijo za naložbe v že delujoča in novo ustanovljena mikro podjetja s sedežem in delovanjem v naselju, ki nima statusa mesta.

Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki so ob oddaji vloge registrirane kot samostojni podjetnik, gospodarska družba, zadruga in ne presegajo kriterijev za mikro podjetja (manj kot 10 zaposlenih, manj kot 2 milijona € prometa na leto).

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 18: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 312 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 7.3.2008 zaprt: 23.5.2008)	72	53	19
2. javni razpis	Odprt (odprt: 12.9.2008)	82	22	6
SKUPAJ		154	75	25

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 12.000.000 €, vloženih je bilo 72 vlog, odobrenih je bilo 53 vlog. Porabljenih je bilo 5.324.120 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 100.455 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 13.978.439 €. Nameni investicij so zelo različni, večina vlog pa je bila vložena za posodabljanje tehnološke opreme. Največ vlog je s področja predelave lesa, turizma in gostinstva ter energije.

Drugi javni razpis je bil 31. 12. 2008 še odprt. Razpisanih je bilo za 16.000.000 € sredstev, prispelo je 82 vlog od katerih je bilo 22 pozitivno rešenih, vendar do 31. 12. 2008 še niso bile izdane odločbe za vse vloge. Odobrenih je bilo za 2.612.651 € sredstev, kar pomeni v povprečju 118.757 € na vlogo.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 900 podprtih mikro podjetij s skupnim obsegom naložb v višini 111 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 75 vlog, kar predstavlja 8 % raven doseganja cilja. Skupni obseg naložb je dosegel 20.814.245 € sredstev, kar predstavlja 18 % zastavljenega cilja.

Ukrep 322: Obnova in razvoj vasi

Namen ukrepa je izboljšanje življenjskih pogojev v podeželskih skupnostih in prispevanje k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora in potenciala za razvoj drugih dejavnosti, še posebej turizma.

Podpore se dodelijo za urejanje površin, ki služijo skupnim namenom in potrebam v podeželskih naseljih, za ureditev infrastrukture in povezav znotraj naselij, obnavljanje in izgradnjo večnamenskih zgradb, ki so skupnega pomena za med generacijsko druženje, kulturno-umetniško, športno in drugo prostočasno dejavnost lokalnega prebivalstva.

Vlagatelji za pridobitev nepovratnih sredstev po tem ukrepu so občine.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 19: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 322 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutenih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 29.2.2008 zaprt: 23.5.2008)	32	17	15
2. javni razpis	Odprt (odprt: 25.7.2008)	36	1	0
SKUPAJ		68	18	15

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 6.000.000 €, vloženih je bilo 32 vlog, odobrenih je bilo 17 vlog. Porabljenih je bilo 1.180.548 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 69.444 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 3.573.632 €. Za sklop 1 (Urejanje površin, ki služijo skupnim namenom in potrebam v podeželskih naseljih) je bilo odobrenih 8 vlog, za katere je bilo odobrenih 376.929 € sredstev. Za sklop 4 (Obnavljanje in izgradnja večnamenskih stavb skupnega pomena) je bilo odobrenih 9 vlog, za katere je bilo odobrenih 803.619 € sredstev.

Drugi javni razpis, s katerim je bilo razpisanih 9.000.000 €, je bil 31. 12. 2008 še odprt. Prispelo je 36 vlog, od katerih je bila do konca leta 2008 pozitivno rešena 1 vloga.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 550 vasi, v katerih bi se izvajali ukrepi s skupnim obsegom naložb v višini 48,5 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 18 vlog s skupno vključenimi 63 vasmimi, kar predstavlja 11,4 % zastavljenega cilja. Skupni obseg naložb je obsegal 3.021.290 € sredstev, kar predstavlja 6,2 % pričakovane ciljne vrednosti.

Ukrep 323: Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja

Cilj ukrepa je prispevati k ohranitvi dediščine na podeželju ter omogočiti povezovanje kulturne dediščine, naravnih vrednot ter kulturne krajine z razvojem turizma in preživljanjem prostega časa, izboljšati kakovost življenja na podeželju in posredno vplivati tudi na večjo gospodarsko vitalnost podeželja.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 20: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 323 na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutenih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 29.2.2008 zaprt: 23.5.2008)	14	5	9
2. javni razpis	Odprt (odprt: 26.9.2008)	20	0	1
SKUPAJ		34	5	10

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis je bilo razpisanih 2.846.957 €, vloženih je bilo 14 vlog, odobrenih je bilo 5 vlog. Porabljenih je bilo 143.855 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 28.771 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 346.847 €. Za sklop 1 (obnova kulturne dediščine na podeželju) sta bili odobreni 2 vlogi, za sklope 3 (ekomuzeji), 4 (prostori za

postavitve stalnih razstav etnološke dediščine) in 5 (ureditev in izgradnja tematskih poti) pa po ena vloga.

Drugi javni razpis, s katerim je bilo razpisanih 6.000.000 € sredstev, je bil 31. 12. 2008 še odprt. Prispelo je 20 vlog.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 250 podprtih projektov s skupnim obsegom naložb v višini 29,4 milijonov €. Do konca leta 2008 je bilo odobrenih 5 vlog, kar predstavlja 2 % raven doseganja cilja. Skupni obseg naložb je obsegal 346.850 € sredstev, kar predstavlja doseganje 1,2 % načrtovanega cilja.

2.2.4 Ukrepi 4. osi

4. os LEADER

Namen izvajanja ukrepov 4. osi LEADER je spodbujanje odločanja o razvoju posameznih podeželskih območij po pristopu od spodaj navzgor (pristop LEADER). V ta namen se bo podpiralo pridobivanje strokovnih znanj in animacija območij za vzpostavitev javno zasebnih lokalnih partnerstev, njihovo vodenje, izdelava in izvajanje lokalnih razvojnih strategij ter sodelovanje in povezovanje med lokalnimi akcijskimi skupinami (LAS). Z izvajanjem pristopa LEADER bodo nadgrajeni cilji ukrepov osi 1 in osi 2, ter zlasti ukrepov osi 3. V okviru projekta se izvajajo naslednji ukrepi osi 4 (izvajanje pristopa LEADER):

- ukrepi 411, 412, 413: Izvajanje lokalnih razvojnih strategij s ciljem izvajati projekte po načelih LEADER, ki temeljijo na lokalnih razvojnih potencialih in odražajo potrebe lokalnega prebivalstva ter prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja in ustvarjanju novih delovnih mest na podeželju, pri čemer se podpore dodelijo predvsem za izvajanje inovativnih projektov, ki so v skladu z lokalno razvojno strategijo;
- ukrep 421: Spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja, kjer je podpora namenjena spodbujanju sodelovanja, ki je ena od glavnih značilnosti pristopa LEADER, in omogoča izmenjavo izkušenj, prenos dobrih praks in pretok informacij med LAS, pri čemer v ta namen vsaj en LAS skupaj z vsaj še eno LAS ali podobno oblikovanimi skupinami, pripravi skupen projekt sodelovanja;
- ukrep 431: Vodenje lokalnih akcijskih skupin, pridobitev strokovnih znanj in animacija območja s ciljem spodbuditi podeželske prebivalce, da pristopajo v LAS, usposobitev za upravljanje LAS in uspešno izvajanje lokalnih razvojnih strategij, pri čemer je podpora namenjena upravljanju in delovanju LAS, dejavnostim animacije podeželskega prebivalstva in pridobivanju strokovnih znanj za uspešno izvajanje lokalne razvojne strategije.

Do konca leta 2008 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 21: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepih LEADER na dan 31. 12. 2008

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 29.2.2008 zaprt: 30.5.2008)	14	14	0
2. javni razpis	Odprt (odprt: 25.7.2008)	16	0	0
SKUPAJ		30	14	0

Vir: MKGP in AKTRP

Do 31.12.2008 je na omenjena javna razpisa prispelo 30 vlog, v januarju 2009 pa so naknadno prispele še 3 vloge. Skupaj je torej na oba javna razpisa, ki sta bila medtem že zaključena, prispelo 33 vlog.

Do 31.12.2008 je bilo 14 LAS izdana pozitivna odločba. Z odločbo so jih bile dodeljene pravice porabe za leto 2008 in tudi že za leto 2009. Za leto 2008 je vrednost pravic porabe za teh 14 LAS znašala 2.295.456 EUR, za leto 2009 pa 2.890.269 EUR. Letne dodeljene pravice porabe lahko LAS porabijo po pravilu N+2. To pomeni, da mora posamezna LAS dodeljene pravice porabe za leto 2008 počrpati do konca leta 2010, dodeljene pravice porabe za leto 2009 pa do konca leta 2011. Črpanja v smislu izplačil na ukrepih LEADER do 31.12.2008 še ni bilo, saj so bile prve LAS potrjene šele julija 2008, to je po opravljeni akreditaciji MKGP.

LAS iz drugega javnega razpisa so bile potrjene v januarju (10 LAS) in aprilu 2009 (9 LAS). V Sloveniji torej sedaj deluje 33 LAS (14 je bilo potrjenih v letu 2008, 19 pa v letu 2009). Z njimi je tako:

- skupaj pokritih 19.349,6 km² (97% slovenskega podeželja - brez mest),
- skupaj vključenih 1.269.308 prebivalcev (94% slovenskega podeželja - brez mest),
- vključenih 199 občin (od 210),
- povprečna površina LAS – 586,4 km²,
- povprečno število prebivalcev LAS – 38.464,
- povprečno število občin / LAS – 6,
- povprečna gostota prebivalstva – 65,6 preb. / km² (Slovenija 99,6).

Prva izplačila za delovanje LAS so bila izvršena v marcu 2009. Večje črpanje pričakujemo od junija 2009 dalje, ko bodo LAS zaključile prve projekte.

Postopki akreditacije:

- Podpis Sporazuma o prenosu posameznih strokovno – tehničnih opravil med AKTRP in MKGP (april 2008),
- Priprava vseh priročnikov in navodil ter zahtevanih obrazcev (december 2007 do maj 2008):
 - MKGP za izvirne naloge,
 - AKTRP za prenesene (delegirane) naloge,
- Izvedba javnega naročila za izvedbo predakreditacijskega pregleda (zunanja revizorska hiša),
- Predakreditacijski pregled postopkov in priročnikov (junij, julij 2008),
- Prejem revizorjevega poročila (julij 2008),
- Priprava Akta o akreditaciji in pošiljanje na EK (julij 2008) – osma država članica,
- Akreditacija podeljena Oddelku za izvajanje 3. in 4. osi PRP 2007 – 2013 (julij 2008).

Dne 18.07.2008 je MKGP notranji organizacijski enoti MKGP, odgovorni za izvajanje ukrepov LEADER in AKTRP, kot plačilni agenciji, izdalo Akt o akreditaciji za izvajanje ukrepov 4. osi Programa razvoja podeželja RS za programsko obdobje 2007 – 2013 (LEADER). Akt o akreditaciji je bil izdan na podlagi pozitivnega revizorjevega mnenja o vzpostavljeni upravni strukturi in sistemu notranjih kontrol notranje organizacijske enote MKGP odgovorne za izvajanje ukrepov LEADER in AKTRP, kot plačilne agencije ter Poročila o izvedbi predakreditacijekga pregleda postopkov za izvajanje ukrepov LEADER v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za programsko obdobje 2007 – 2013, ki ga je izdala družba KPMG Slovenija d.o.o.

3. FINANČNO IZVAJANJE PROGRAMA V LETU 2008

Preglednica 22: Finančna sredstva po ukrepih/oseh ter poraba sredstev do 31. 12. 2008 (v €)

Temeljni cilji	Letna plačila - leto 2008		Kumulativa plačila od leta 2007	
	EKSRP	SKUPAJ	EKSRP	SKUPAJ
OS 1 Izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva				
1.1.1 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu	0,00	0,00	0,00	0,00
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij	5.076.600,00	6.768.800,00	5.076.600,00	6.768.800,00
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.3 Zgodnje upokojevanje kmetov	830.684,84	1.107.579,77	830.684,84	1.107.579,77
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	721.978,81	962.638,41	721.978,81	962.638,41
1.2.1 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	8.918.634,22	11.891.512,28	8.918.634,22	11.891.512,28
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	979.194,06	1.305.592,10	979.194,06	1.305.592,10
1.2.2 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov	3.371.082,39	4.494.776,51	3.371.082,39	4.494.776,51
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.3 Dodajanje vrednosti kmet. in gozd. proizvodom	2.625.254,33	3.500.339,11	2.625.254,33	3.500.339,11
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	596.332,83	795.110,44	596.332,83	795.110,44
1.2.5 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva	11.212,50	14.950,00	11.212,50	14.950,00
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Izpolnjevanje standardov, temelječih na zakonodaji Skupnosti	1.061.307,80	1.415.054,85	31.368.389,93	41.824.497,68
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	1.061.307,80	1.415.054,85	31.368.389,93	41.824.497,68
1.3.2 Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane	0,00	0,00	0,00	0,00
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.3 Podpore skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje	26.053,96	34.738,61	26.053,96	34.738,61
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.2 Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev	10.331,75	13.775,66	10.331,75	13.775,66
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ OS 1	21.931.161,79	29.241.526,79	52.238.243,92	69.650.969,62
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	3.358.813,50	4.478.395,80	33.665.895,63	44.887.838,63

OS 2 Podpiranje upravljanja z zemljišči in izboljšanje okolja					
2.1.1	Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na gorskih območjih - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	45.604.843,98 26.725,65	57.006.054,97 33.407,06	45.604.843,98 26.725,65	57.006.054,97 33.407,06
2.1.2	Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na obm., ki niso gorska - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	10.386.661,85 9.903,41	12.983.327,30 12.379,26	10.386.661,85 9.903,41	12.983.327,30 12.379,26
2.1.4	Kmetijsko okoljska plačila - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	32.620.166,72 151.450,38	40.775.297,73 189.312,97	32.620.166,72 151.450,38	40.775.297,73 189.312,97
	SKUPAJ OS 2 - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	88.611.672,55 188.079,43	110.764.680,00 235.099,29	88.611.672,55 188.079,43	110.764.680,00 235.099,29
OS 3 Izboljšanje kakovosti življenja in spodbujanje diverzifikacije gosp. dejavnosti					
3.1.1	Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	705.657,33 0,00	940.876,43 0,00	705.657,33 0,00	940.876,43 0,00
3.1.2	Podpore ustanavljanju in razvoju podjetij - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	710.787,66 0,00	947.716,88 0,00	710.787,66 0,00	947.716,88 0,00
3.2.2	Obnova in razvoj vasi - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
3.2.3	Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
	SKUPAJ OS 3 - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	1.416.444,99 0,00	1.888.593,31 0,00	1.416.444,99 0,00	1.888.593,31 0,00
OS 4 Leader					
4.1.1	Izvajanje lokalnih razvojnih strategij - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
4.2.1	Spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
4.3.1	Vodenje lokalnih akcijskih skupin in spodbujanje sodelovanja - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
	SKUPAJ OS Leader - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
	Tehnična pomoč - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	938.353,43 0,00	1.251.137,76 0,00	938.353,43 0,00	1.251.137,76 0,00
	SKUPAJ PROGRAM - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	112.897.632,76 3.546.892,93	143.145.937,86 4.713.495,09	143.204.714,89 33.853.975,06	183.555.380,69 45.122.937,92

Vir: AKTRP

3.1 PODROBNEJŠA ANALIZA ČRPANJA SREDSTEV PO UKREPIH

V nadaljevanju je predstavljena podrobnejša analiza črpanja sredstev po posameznih ukrepih PRP 2007-2013. Spodnje tabele prikazujejo razpoložljiva sredstva po ukrepih, razpisana sredstva (razen pri ukrepih 2. osi, kjer se sredstva ne dodeljujejo na podlagi javnih razpisov), dodeljena sredstva, izplačana sredstva ter vrnjena sredstva s strani EKSRP, na podlagi posredovanih izjav o izdatkih, ki se nanašajo na obdobje 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008. Seštevek razpisanih sredstev lahko preseže razpoložljiva sredstva na posameznem ukrepu, saj se nedodeljena sredstva ponovno razpišejo.

Spodnja analiza ne vključuje ukrepa Tehnična pomoč, saj je natančnejša obrazložitev izvajanja in porabe sredstev za ta ukrep, opisana v poglavju 5.3.

Pri večini ukrepov, kjer je objavljenih več javnih razpisov, velja, da so vloge prispele na prve razpise že obdelane in sredstva iz naslova le-teh dodeljena, izplačila pa pri večini še potekajo, skladno z roki dokončanja naložb/aktivnosti, ki so opredeljeni v odločbi/pogodbi o pravici do sredstev. Za večino drugih in kasnejših javnih razpisov velja, da obdelava vlog še poteka, tako da se vrednosti dodeljenih sredstev dnevno spreminjajo in prav tako tudi izplačila iz naslova le-teh.

V skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1320/2006 o pravilih za prehod na podporo za razvoj podeželja, določeno v Uredbi Sveta (ES) št. 1689/2005, se v okviru ukrepov 113, 121, 123, 131, 211, 212 in 214 izplačujejo obveznosti, ki so vezane na Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo za obdobje 2004-2006 in Enotni programski dokument 2004-2006. Višina teh obveznosti je ločeno prikazana po ukrepih.

Preglednica 23: Podrobnejša analiza črpanja 1. osi po ukrepih do 31. 12. 2008 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP (75% EU)
1. OS					
111 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu					
	13.570.600 (od tega EKSRP = 10.177.950)	0	0	0	0
SKUPAJ		0	0	0	
112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij					
1. javni razpis	35.253.235 (od tega EKSRP = 26.439.926)	10.300.000	6.768.800	6.768.800	5.076.600
2. javni razpis		12.000.000	0	0	
SKUPAJ		22.300.000	6.768.800	6.768.800	
113 Zgodnje upokojevanje kmetov					
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	38.097.939 (od tega EKSRP = 28.573.454)	/	/	962.638	830.685
1. javni razpis		8.160.000	1.787.190	144.942	
2. javni razpis		3.000.000	1.141.634	0	
SKUPAJ		11.160.000	2.928.824	1.107.580	

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP (75% EU)
1. OS					
121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev					
Sprejete obveznosti iz EPD 2004-2006	82.334.549 (od tega EKSRP = 61.750.912)	/	/	1.305.592	8.918.634
1. javni razpis (vsi sektorji)		20.349.847	20.282.992	9.826.384	
2. javni razpis (hmelj)		3.500.000	3.201.550	759.536	
3. javni razpis (vrtnarstvo)		3.000.000	2.164.765	0	
4. javni razpis (naložbe v poškodovane objekte po naravnih nesrečah)		2.000.000	0	0	
5. javni razpis (perutnina in prašiči)		10.000.000	0	0	
SKUPAJ		38.849.847	25.649.307	11.891.512	
122 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov					
1. javni razpis	24.939.252 (od tega EKSRP = 18.704.439)	7.295.491	7.295.491	4.494.777	3.371.082
2. javni razpis (gozdna infrastruktura)		2.433.285	624.347	0	
SKUPAJ		9.728.776	7.919.838	4.494.777	
123 Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom					
Sprejete obveznosti iz EPD 2004-2006	93.171.965 (od tega EKSRP = 69.878.974)	/	/	795.110	2.625.254
1. javni razpis (kmetijski proizvodi)		12.979.059	7.079.962	2.705.229	
2. javni razpis (živilski proizvodi)		8.675.644	2.716.150	0	
SKUPAJ		21.654.703	9.796.112	3.500.339	
125 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva					
1. javni razpis	43.633.948 (od tega EKSRP = 32.725.461)	5.105.704	1.968.535	14.950	11.212
2. javni razpis		2.000.000	0	0	
3. javni razpis (izgradnja velikih namakalnih sistemov)		4.500.000	0	0	
SKUPAJ		11.605.704	1.968.535	14.950	

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKS RP (75% EU)
1. OS					
131 EU standardi					
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	40.400.000 (od tega EKS RP = 30.300.000)	/	/	41.824.498	31.368.390
SKUPAJ		0	0	41.824.498	
132 Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane					
1. javni razpis	18.570.337 (od tega EKS RP = 13.927.753)	5.432.390	0	0	0
SKUPAJ		5.432.390	0	0	
133 Podpore skupinam proizvajalcev pri dejavnosti informiranja in pospeševanja prodaje					
1. javni razpis	6.619.268 (od tega EKS RP = 4.964.451)	1.936.338	818.136	34.739	26.054
2. javni razpis		2.000.000	0	0	
SKUPAJ		3.936.338	818.136	34.739	
142 Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev					
1. javni razpis	2.896.058 (od tega EKS RP = 2.172.043)	847.185	57.856	13.776	10.332
2. javni razpis		800.000	0	0	
SKUPAJ		1.647.185	57.856	13.776	
SKUPAJ 1. OS	399.487.151 (od tega EKS RP = 299.615.363)	146.314.943	67.835.876	69.650.971*	52.238.243

Vir: AKTRP

*Skupna izplačana sredstva za 1. os vključujejo tudi izplačila dodeljenih sredstev iz preteklega programskega obdobja (PRP 2004-2006, EPD 2004-2006), ki v stolpcu dodeljena sredstva niso zajeta. Tako je razkorak med dejansko dodeljenimi sredstvi in izplačanimi sredstvi precej večji. Razlika med dodeljenimi in izplačanimi sredstvi je posledica večletnih projektov, za katere upravičenci še niso posredovali vseh zahtevkov za izplačilo sredstev. Do 31. 12. 2008 je bilo tako izplačanih 36,5 % vseh dodeljenih sredstev 1. osi v programskem obdobju 2007-2013.

Izvajanje ukrepa 111 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu, se do 31. 12. 2008 še ni začelo. Prva objava javnega razpisa se načrtuje v prvi polovici leta 2009.

Pri ukrepu 125, v okviru katerega se izvajata dve aktivnosti: komasacije in nova infrastruktura ter izgradnja in posodobitve namakalnih sistemov, so izvedena izplačila v letu 2008 skromna. Eden od razlogov je dejstvo, da gre za nov ukrep. Prav tako je dokumentacija, potrebna za prijavo na te javne razpise, zahtevna, zato se večje število vlog in večja izplačila pričakujejo v prihodnjih letih.

Pri ukrepu 131 vrednost izplačanih sredstev presega razpoložljiva sredstva v PRP 2007-2013. V predlogu sprememb PRP 2007-2013, ki ga bo Slovenija EK posredovala najkasneje do 15. 7. 2009, bo vključen tudi predlog za povečanje razpoložljivih sredstev na tem ukrepu, na račun zmanjšanja razpoložljivih sredstev na ukrepih, kjer je zanimanje s strani vlagateljev manjše od pričakovanega, s čimer bo odpravljeno tudi prej omenjeno neskladje.

Pri ukrepu 132 Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane je bil v zadnjem četrtletju leta 2008 objavljen prvi javni razpis. V letu 2008 zato še ni bila odobrena nobena vloga, tako da ni bilo izvedenih izplačil s tega naslova.

Tako pri ukrepu 132 kot tudi pri ukrepu 142, se zaradi manjšega zanimanja kot je bilo pričakovano, ne pričakuje 100% poraba sredstev v okviru teh dveh ukrepov, zato bo naslednji predlog sprememb PRP 2007-2013 uvrščen tudi predlog zmanjšanja razpoložljivih sredstev na teh ukrepih.

Preglednica 24: Podrobnejša analiza črpanja 2. osi po ukrepih do 31. 12. 2008 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP (80% €)
2. OS			
211 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na gorskih območjih			
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006 (SKOP)	236.924.109 (od tega EKSRP = 189.539.287)	33.407	45.604.844
Subvencijska kampanja za leto 2007		34.652.913	
Subvencijska kampanja za leto 2008		22.319.735	
SKUPAJ		57.006.055	
212 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na območjih, ki niso gorska			
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006 (SKOP)	45.464.579 (od tega EKSRP = 36.371.663)	12.379	10.386.662
Subvencijska kampanja za leto 2007		8.344.241	
Subvencijska kampanja za leto 2008		4.626.707	
SKUPAJ		12.983.327	
214 Kmetijska okoljska plačila			
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006 (SKOP)	305.252.156 (od tega EKSRP = 244.201.725)	189.313	32.620.167
Subvencijska kampanja za leto 2007 (KOP)		40.585.985	
SKUPAJ		40.775.298	
SKUPAJ 2. OS	587.640.844 (od tega EKSRP = 470.112.675)	110.764.680	88.611.673

Vir: AKTRP

Sredstva v okviru ukrepov 2. osi se ne dodeljujejo na podlagi objavljenih javnih razpisov. Na podlagi uredbe, ki opredeljuje plačila za ukrepe osi 2 iz PRP 2007-2013, se izvede elektronsko izpolnjevanje in oddaja zbirnih vlog ter zahtevkov za tekoče leto. Na podlagi vnesenih vlog oziroma zahtevkov, se dodelijo in izplačajo sredstva za izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in kmetijsko okoljska plačila (21 kmetijsko okoljskih podukrepov). V letu 2008 so bile tako izplačane obveznosti nastale na podlagi oddaje zbirnih vlog za leto 2007 in del izravnalnih plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost iz oddaje vlog za leto 2008.

Preglednica 25: Podrobnejša analiza črpanja 3. osi po ukrepih do 31. 12. 2008 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP (75% EU)
3. OS					
311 Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti					
1. javni razpis	31.551.000 (od tega EKSRP = 23.663.250)	11.500.000	7.893.800	940.876	705.657
2. javni razpis		10.000.000	767.612	0	
SKUPAJ		21.500.000	8.661.412	940.876	
312 Podpore ustanavljanju in razvoju mikro podjetij					
1. javni razpis	55.520.136 (od tega EKSRP = 41.640.102)	12.000.000	5.324.120	947.717	710.788
2. javni razpis		16.000.000	2.612.651	0	
SKUPAJ		28.000.000	7.936.771	947.717	
322 Obnova in razvoj vasi					
1. javni razpis	30.259.000 (od tega EKSRP = 22.694.250)	6.000.000	1.180.548	0	0
2. javni razpis		9.000.000	11.010	0	
SKUPAJ		15.000.000	1.191.558	0	
323 Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja					
1. javni razpis	14.709.000 (od tega EKSRP = 11.031.750)	2.846.957	143.855	0	0
2. javni razpis		6.000.000	0	0	
SKUPAJ		8.846.957	143.855	0	
SKUPAJ 3. OS	132.039.136 (od tega EKSRP = 99.029.352)	73.346.957	17.933.596	1.888.593	1.416.445

Vir: AKTRP

Pri ukrepih 3. osi je zaznano veliko odstopanje med dodeljenimi in izplačanimi sredstvi. Razlog je predvsem v dejstvu, da upravičenci ne smejo začeti z deli pred izdajo odločbe o pravici do sredstev ter tudi v dejstvu, da upravičenci lahko vlagajo zahteve za izplačilo dodeljenih sredstev šele po zaključku naložbe (možen samo en zahtev). Večja izplačila se zato predvidevajo v letu 2009 in 2010.

Zanimanje za ukrepa 311 Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti in 312 Ustanavljanje in razvoj mikro podjetij je večje kot kažejo sama izplačila. V letu 2008 je bilo pri teh dveh ukrepih izplačano le 11,4% dodeljenih sredstev. Večja izplačila se zato predvidevajo v letu 2009 in 2010.

Do konca leta 2008 je bilo zaznati manjše zanimanje v okviru 3. osi pri ukrepih 322 Obnova in razvoj vasi in 323 Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja. Za ta dva ukrepa v letu 2008 še ni bilo izvedenih izplačil. Večja izplačila v okviru ukrepa 322 bodo izvedena v naslednjih letih, glede na terminske plane izvedbe investicij, določene v pogodbah oziroma odločbah o pravici do sredstev. Slabše stanje je zaznati na ukrepu 323. Bistvene težave, ki omejujejo učinkovitejše črpanje na tem ukrepu so slabo poznavanje ukrepa, zagotavljanje 50% sofinanciranje ter zamudna priprava vseh prilog oziroma soglasij potrebnih za prijavo na javni razpis.

Preglednica 26: Podrobnejša analiza črpanja 4. osi do 31. 12. 2008 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP (80% EU)
4. OS - LEADER					
Dodeljene pravice porabe za leto 2008	33.760.006 (od tega EKSRP = 27.008.005)	33.760.006	2.295.456	0	0
Dodeljene pravice porabe za leto 2009			2.890.269	0	
SKUPAJ		33.760.006	5.185.725	0	

Vir: MKGP in AKTRP

Posebnost je tudi izvajanje ukrepov 4. osi LEADER. V letu 2008 sta bila objavljena dva javna razpisa za izbor in potrditev LAS, ki so upravičenci do sredstev v okviru ukrepov LEADER. V obeh razpisih skupaj je bilo razpisanih 33.760.006 €, kar predstavlja vsa sredstva, namenjena za ukrepe LEADER v obdobju 2007-2013. Sredstva se dodelijo posamezni LAS vsako leto posebej (iz kvote 33.760.006 €) z odločbo ministra, in sicer v višini, ki posamezni LAS pripada na podlagi doseženih kriterijev.

Na podlagi objavljenih razpisov je bilo do 31.12.2008 potrjenih 14 LAS. Pristojno ministrstvo je omenjenim 14 LAS že v letu 2008 na podlagi letnih izvedbenih načrtov tem skupinam dodelilo letne pravice porabe tako za leto 2008 kot tudi za leto 2009. Za leto 2008 je vrednost dodeljenih pravic porabe za omenjenih 14 LAS znašala 2.295.456 €, od tega za vodenje (ukrep 431) 514.321 €, za izvedbo lokalnih razvojnih strategij in projektov sodelovanja (ukrepa 41 + 421) pa 1.781.135 €. Vrednost dodeljenih pravic porabe za leto 2009 pa je za omenjenih 14 LAS znašala 2.890.269 EUR, od tega za vodenje (ukrep 431) 631.596 €, za izvedbo lokalnih razvojnih strategij in projekte sodelovanja (ukrepa 41 + 421) pa 2.258.673 €. LAS lahko dodeljene pravice porabe na podlagi vloženih zahtevkov za izplačilo črpajo po pravilu N+2,.

Ker so bile prve LAS potrjene šele v letu 2008, je razumljivo, da v obravnavanem letu še ni bilo potrjenih nobenih zahtevkov za izplačilo. Večje črpanje pričakujemo od junija 2009 dalje, ko bodo LAS zaključile prve projekte. Poleg že omenjenih 14 LAS, ki so bile potrjene v letu 2008, je bilo medtem v januarju 2009 potrjenih še 10 LAS, v aprilu 2009 pa še dodatnih 9 LAS, ki so jim bile dodeljene ustrezne letne pravice porabe za leti 2009 in 2010. Skupaj v Sloveniji sedaj deluje 33 LAS.

4. POVZETEK TEKOČEGA VREDNOTENJA

4.1 UVOD

Sprotno vrednotenje je namenjeno izboljšanju kakovosti, učinkovitosti in uspešnosti izvajanja PRP 2007 - 2013. Skladno s Smernicami za vrednotenje je OU je že sprožil postopek izbora zunanjega izvajalca sprotnega in vmesnega vrednotenja. Izbrani izvajalec in OU bosta skupaj pripravila načrt aktivnosti, ki se bodo vršile skozi celotno programsko obdobje. Načrt aktivnosti bo potrjen tudi s strani Nadzornega odbora.

4.2 *SISTEM, VZPOSTAVLJEN ZA ZAGOTAVLJANJE SPROTNEGA VREDNOTENJA*

Sprotno vrednotenje se začne že pri pripravi pravnih aktov za izvajanje posameznih ukrepov. Takrat se pregledajo pripombe, ki so prispele na MKGP s strani socialnih partnerjev ali preko spletnega foruma. Na Kmetijski svetovalni službi (KSS) v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice (KGZS) so organizirane info točke, na katerih lahko potencialni vlagatelji pridobijo vse informacije s področja PRP 2007-2013, obenem pa lahko posredujejo tudi svoje pripombe in predloge. KGZS pripombe info točk zbere in jih posreduje MKGP. V kolikor se na MKGP presodi, da so pripombe upravičene, se jih pri nadaljnjem izvajanju ukrepov tudi upošteva.

Za zagotavljanje podatkovnih podlag sprotnega vrednotenja je zadolžena Skupina za spremljanje in analize na MKGP, ki ima možnost dostopa do baz podatkov, ki so vneseni v računalniške aplikacije na AKTRP. V teh aplikacijah so zbrani vsi pomembni podatki v zvezi z izvajanimi ukrepi. Na njihovi podlagi je skupina v letu 2008 že pripravila nekaj analiz glede prve generacije razpisov. Zajeti so tudi podatki, ki ji je potrebno pridobiti za izračun kazalnikov, določenih z Skupnim okvirjem za spremljanje in vrednotenje (CMEF).

Iz zbranih podatkov MKGP pripravlja analize o posameznih razpisih, o celotnih generacijah razpisov, o celotnih ukrepih, ki se izvajajo in o učinkih programa na posamezne proizvodne dejavnosti, na podlagi teh analiz pa se pripravljajo tudi nove usmeritve ukrepov. Analize so predstavljene tudi socialnim partnerjem.

4.3 *DEJAVNOSTI VREDNOTENJA, KI SE IZVAJAJO*

Za zagotavljanje sprotnega vrednotenja je Skupina za spremljanje in analize v avgustu 2008 pripravila dokument z naslovom Analiza prve generacije javnih razpisov za 1., 3. in 4. os PRP 2007 – 2013. Analiza je bila predstavljena socialnim partnerjem v okviru dneva KGZS na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Pripravljena je bila tudi Analiza črpanja sredstev po ukrepih PRP 2007-2013, ki je obsegala analizo vseh že izvedenih razpisov, zaznane težave v razpisih in pri črpanju sredstev ter ukrepe, ki se bodo izvedli za odpravo teh težav.

V letu 2010, ko je predvideno vmesno vrednotenje PRP 2007-2013, bo izvedeno t.i. strateško vrednotenje tega programa za obdobje 2007 - 2010, kjer bodo ovrednoteni dotedanji učinki programa, doseganje ciljev ter predlagane morebitne spremembe in nove prioritete.

4.4 ZBIRANJE PODATKOV SKUPINE ZA SPREMLJANJE IN ANALIZE TER POVEZOVANJA V OMREŽJE S STRANI OSEB, KI SODELUJEJO PRI VREDNOTENJU

Skupina za spremljanje in analize pridobiva podatke za sprotne analize iz baz AKTRP ter iz poročil o kazalnikih gospodarjenja, ki so jih prejemniki sredstev dolžni pošiljati še pet let po prejemu sredstev. Podatke pridobiva tudi s sodelovanjem z drugimi vladnimi in nevladnimi institucijami. Tako je v zbiranje podatkov glede kakovosti voda vključena Agencija RS za okolje, podatke o bilanci hranil v tleh bo zagotovil Kmetijski inštitut Slovenije, spremljanje obsega populacij ptic kmetijske kulturne krajine pa izvaja Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Podatki se pridobivajo tudi iz Poročila o stanju kmetijstva, živilstva in gozdarstva, ki ga vsako leto pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije, ter iz podatkov Statističnega urada RS. Vsi podatki in analize bodo na voljo izvajalcu vrednotenja.

4.5 NASTALE TEŽAVE IN POTREBA PO DODATNEM DELU

Konec decembra 2008 je prišlo s strani EK do zahteve po pregledu in ponovnem definiranju nekaterih temeljnih in ciljnih kazalnikov iz PRP 2007-2013 in Nacionalnega strateškega načrta razvoja podeželja 2007-2013 (NSN). Skupina za spremljanje in analize je preučila vse pripombe EK in je pripravila nov predlog temeljnih kazalnikov, v katerem so bili navedeni tudi viri zahtevanih podatkov. Nekaj težav je bilo zaznanih pri ciljnih kazalnikih, predvsem pri povečanju bruto dodane vrednosti (BDV). Skupina zastopa stališče, da je ustrezen podatek za dvig BDV povečanje te vrednosti na zaposlenega. Denimo, da se bi v Sloveniji BDV na podprtih gospodarstvih dvignila za milijon €. Če je bilo zaposlenih 50, se je BDV dvignila kar za 20.000 € na zaposlenega, če jih je bilo 50.000 pa zgolj 20 € na zaposlenega. Torej če ne vemo, s koliko zaposlenimi nam je uspel dvig BDV, je podatek o tem dvigu povsem brez teže.

Zelo težko je tudi pripraviti metodologijo za predvidevanje dviga BDV na skupno število upravičencev, saj je pri takih ocenah preveč neznank: kdo bodo vlagatelji - kmetije, samostojni podjetniki, mala podjetja ali velike delniške družbe, koliko imajo polnovrednih delovnih moči (PDM) oziroma zaposlenih, kakšna je njihova dosedanja BDV... Skupina je sicer pripravila omenjene ocene, vendar s poudarkom, da bodo dejanski rezultati verjetno daleč od teh ocen. Obenem je EK predlagala, da se za celotno Evropsko unijo uporabi metodologijo, ki bo izračunavala dvig BDV na zaposlenega oziroma polnovredno delovno moč. Ob tem je potrebno poudariti, da je Skupina za spremljanje in analize EK opozorila tudi na potrebno spremembo Skupnega okvirja spremljanja in vrednotenja (CMEF) v točkah ki se tičejo BDV, saj je njena definicija oziroma formula za izračun v tem dokumentu napačna.

5. UKREPI ORGANA ZA UPRAVLJANJE IN NADZORNEGA ODBORA, NAMENJENI ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI IN UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PROGRAMA

5.1 UKREPI SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA

Organ upravljanja

OU je odgovoren za učinkovito, smotrno in pravilno vodenje in izvajanje PRP 2007-2013 v skladu z določili 75. člena Uredbe 1698/2005 ter za druge organizacijske naloge.

Na MKGP je bil s sklepom ministra ustanovljen OU za usmerjanje izvajanja PRP 2007-2013. OU vodi generalni direktor Direktorata za kmetijstvo. Sestavljen je iz Širšega OU in Operativne podpore. Širši OU je sestavljen iz vodje OU in Usmerjevalnega odbora. OU se na svojih sejah seznana z izvajanjem PRP 2007-2013 in se na podlagi stanja odloča o usmerjanju in prilagoditvi programa ter ostalih aktov, pomembnih za izvajanje programa.

V letu 2008 je imel Širši OU tri seje.

Na svoji 2. seji 22. 4. 2008 se je Širši OU seznal z izvajanjem Programa razvoja podeželja RS 2007 - 2013 v obdobju od novembra 2007 do marca 2008 (seznanitev s stanjem pri javnih razpisih, izvajanju ukrepov 2. osi, pripravi pravnih podlag in s finančnim stanjem PRP 2007-2013) in pripravo pravnih podlag za izvajanje ukrepov 1., 2., 3. in 4. osi PRP 2007-2013 (uredbe za izvajanje) ter potrdil predloge sprememb PRP 2007-2013.

Na svoji 3. seji – dopisni, 19. 05. 2008 je Širši OU potrdil dodatne predloge za spremembe PRP 2007-2013.

Na svoji 4. seji 24. 10. 2008 se je Širši OU seznal s stanjem na črpanju sredstev PRP 2007-2013 in z analizo 1. generacije javnih razpisov, s situacijo pošiljanja in potrjevanja letnega poročila za leto 2007 na EK ter spremembami pravnih podlag zaradi uveljavitve novega Zakona o kmetijstvu. Seznal se je tudi z načrtovanimi spremembami navodil za izvajanje postopkov PRP 2007-2013 ter načrtovanimi aktivnostmi do konca leta 2008.

Nadzorni odbor

OU je 19. 10. 2007 za nadzor uspešnosti izvajanja PRP 2007-2013 s Sklepom o ustanovitvi, organizaciji, nalogah in imenovanju članov Nadzornega odbora za Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 ustanovil Nadzorni odbor za Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013 (NO PRP 2007-2013).

NO PRP 2007-2013 se je 03. 06. 2008 na svoji 2. seji: seznanil z aktivnostmi, izvedenimi v okviru izvajanja PRP 2007-2013 v obdobju od 1.12.2007 do 30.05. 2008.

dopolnil in potrdil letno poročilo za PRP 2007-2013 za leto 2007
potrdil drugi predloge sprememb PRP 2007-2013

Drugi predlog sprememb PRP 2007 – 2013 je vseboval naslednje glavne popravke:

V okviru tranzicijskih ukrepov, se je obdobje izplačil za podporo izvajanju EU standardov podaljšalo v leto 2008, pri EPD pa v leto 2009. Dodalo se je poglavje o izplačilih za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost – prenos obveznosti. Pri ukrepih 112 Pomoč

mladim prevzemnikom kmetij in 113 Zgodnje upokojevanje kmetov so se spremenili splošni pogoji, pri slednjem tudi finančne določbe. Pri ukrepu 125 Izboljševanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva so se omogočila vlagateljem oz. upravičencem izplačila predplačil. Pri Kmetijsko okoljskih ukrepih so se spremenile zahteve, ki se nanašajo na vse kmetijsko okoljske podukrepe. Spremembe so bile tudi pri ukrepih 214-I/2 Ozelenitev njivskih površin, 214-I/3 Integrirano poljedelstvo, 214-I/4 Integrirano sadjarstvo, 214-I/5 Integrirano vinogradništvo, 214-I/6 Integrirano vrtnarstvo, 214-I/7 Ekološko kmetovanje, 214-II/1 Planinska paša, 214-II/5 Reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali, 214-II/7 Sonaravna reja domačih živali in 214-III/6 Pokritost tal na vodovarstvenem območju. Spremembe PRP 2007 - 2013 so bile potrjene v mesecu oktobru 2008.

Priprava potrebnih dokumentov

Za izvajanje PRP 2007-2013 je MKGP v letu 2007 pripravil Navodilo za izvajanje aktivnosti Programa razvoja podeželja za obdobje 2007-2013 na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.

5.2 *POVZETEK VEČJIH TEŽAV, KI SO NASTALE PRI VODENJU PROGRAMA, IN VSI SPREJETI UKREPI*

V splošnem ugotavljamo, da večjih težav z vodenjem programa v letu 2008 nismo zaznali. Izvajanje programa je bilo z organizacijskega vidika zastavljeno ustrezno, določene so bile ustrezne relacije oz. delitev nalog med ministrstvom in plačilno agencijo, prav tako so bile pristojnosti ustrezno porazdeljene znotraj ministrstva. Med ministrstvom in plačilno agencijo kot izvajalko večine ukrepov PRP 2007-2013 poteka redno dnevno in tedensko usklajevanje. Vzpostavljen je bil ustrezen sistem poročanja plačilne agencije, kar ministrstvu omogoča kakovostno in prožno ukrepanje v primeru zaznanih težav.

V ta namen je bil oblikovana ustrezna IT podpora (računalniška aplikacija), ki omogoča pridobitev pomembnih podatkov za nadaljnje spremljanje in vrednotenje izvajanja programa, ki za katerega je zadolžena posebna skupina, t.i. skupina za spremljanje in poročanje, znotraj ministrstva. Morda bi torej ravno ta vidik – torej vzpostavitev ustreznega sistema za spremljanje in vrednotenje (od vzpostavitve aplikacije, posebne organizacijske enote znotraj ministrstva, pridobivanje baz podatkov itd.) – izpostavili kot pomemben izziv preteklega leta. V tem letu načrtujemo nadaljnjo nadgradnjo sistema in pa izvedbo javnega razpisa za neodvisno sprotno vrednotenje PRP 2007-2013.

Da večjih težav z vodenjem in upravljanjem programa ni bilo zaznanih, so ugotovili tudi predstavniki OU in EK na skupnem letnem sestanku, ki je 17. novembra 2008 potekal v Bruslju. Takrat so pregledali bistvene dosežke dotedanjega izvajanja PRP 2007-2013, pri čemer so predstavniki EK izpostavili 3 ključne točke, ki bi jih bilo potrebno v prihodnje še izboljšati oz. jim nameniti dodatno pozornost, in sicer:

1. nizka poraba sredstev na nekaterih ukrepih
2. spremljanje in vrednotenje
3. kmetijsko okoljska plačila

OU so naložili, da:

- analizira razloge za nizko porabo sredstev in poskuša izboljšati porabo
- čim prej pregleda in prilagodi indikatorje v nacionalnem strateškem načrtu in posledično v PRP 2007-2013 ter

- preveri merila za upravičenost in obveznosti, ki so določene v okviru kmetijskookoljskih ukrepov. OU mora zagotoviti končnim upravičencem jasne informacije o njihovih obveznostih, kot tudi zagotavljati redno administrativno kontrolo, kontrolo na kraju samem in tehnično kontrolo.

1.

Slovenija je začela z dejanskim izvajanjem večine ukrepov šele v letu 2008. Prav zaradi poznega začetka izvajanja večine ukrepov, v letu 2008 ni bilo izvedenih toliko izplačil in posledično tudi črpanih toliko sredstev iz EKSRP, kot je bilo pričakovano.

V letu 2008 je bilo izvedeno več javnih razpisov pri vseh ukrepih prve osi, razen pri ukrepu 111 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu. Ker gre za povsem nov ukrep, ki ga Slovenija do sedaj še ni izvajala, je bilo nekaj težav z opredelitvijo vsebine in izvedbenih postopkov potrebnih za objavo javnega razpisa. Prva objava tega javnega razpisa se zato načrtuje v prvi polovici leta 2009.

Z izvajanjem ukrepov 112, 113, 121 in 122 ni težav. Nekoliko manjše zanimanje za vlaganje prijav je bilo na ukrepu 123, kjer imajo potencialni investitorji težave z zagotavljanjem lastnih virov financiranja, kar je posledica trenutne finančne krize. Kljub temu je zanimanje s strani potencialnih vlagateljev veliko, tako da zaenkrat razpoložljivih sredstev na tem ukrepu ne bomo zmanjševali.

V okviru ukrepa 125 Izboljšanje in razvoj infrastrukture se izvajata dve aktivnosti: komasacije in nova infrastruktura ter izgradnja in posodobitve namakalnih sistemov. Na izvedbeni ravni sta se ukrepa dograjevala, zato prihaja do zakasnitve pri pripravi vlog in potrebne dokumentacije za prijavo na te javne razpise, predvsem v delu, ki se nanaša na namakanje. Prav tako je dokumentacija potrebna za prijavo zelo zahtevna (potrebna so okoljevarstvena soglasja, vodna dovoljenja). Vloge se pripravljajo, tako da v prihodnje pričakujemo večja izplačila iz naslova tega ukrepa.

Prav tako je, če gledamo samo leto 2008 zaskrbljujoče črpanje sredstev iz naslova izvajanja ukrepov 3. osi. V letu 2008 je bilo pri ukrepih 311 in 312 izplačano le 11,4% z odločbami dodeljenih sredstev iz naslova javnih razpisov. Pri ukrepih 322 in 323 pa v letu 2008 še ni bilo izvedenih izplačil. Eden od razlogov je tudi počasen administrativni in vsebinski pregled vlog, kar je posledica tudi pogosto nepopolnim oziroma slabo pripravljenim vlogam. Najpogostejše pomanjkljivosti zaradi katerih se postopki obravnave vlog kasneje zaključujejo so bile: nepopolne vloge (prijavni obrazec ni izpolnjen v celoti, ni priloženih vseh prilog), vsebinsko slabo utemeljene vloge, težave glede pridobivanja dokumentov iz uradnih evidenc, zamudna priprava vseh potrebnih prilog oziroma soglasij ipd.

Razlog za slabo črpanje je nepoznavanje vsebin in možnosti za pridobitev sredstev v okviru teh ukrepov. Namreč vsi ukrepi razen 311 so novi ukrepi. Bistvena težava je tudi zagotavljanje lastnih sredstev sofinanciranja. Občine, zlasti manjše, imajo težave z zagotavljanjem 50% sofinanciranja.

OU je aktivno stopil k reševanju problema nezadostnega črpanja sredstev. Pristopili smo k načrtnemu informiranju in promocije ukrepov 3. osi (oglasil, sodelovanje pri raznih okroglih mizah in oddajah, sejnih). Prav tako je vzpostavljeno aktivno sodelovanje z Združenjem občin Slovenije in Skupnostjo občin Slovenije, ki sta pomembni partner pri komuniciranju in informiranju za ukrepe, kjer so vlagatelji občine.

Prav tako bo OU v predlog sprememb PRP 2007-2013, ki ga bo Slovenija EK posredovala najkasneje do 15. 7. 2009, vključil tudi predloge za povečanje črpanja sredstev, predvsem pri

ukrepih 3. osi. Pri vseh ukrepih 3. osi naj bi se dvignil delež sofinanciranja. To naj bi spodbudilo vlagatelje, da bi se v večjem številu odzvali na objavljene javne razpise za te namene.

V predlog sprememb PRP 2007-2013, ki ga bo Slovenija na EK posredovala najkasneje do 15. 7. 2009, se je uvrstil tudi predlog zmanjšanja razpoložljivih sredstev na posameznih ukrepih 1. osi (ukrepi 111, 132, 143), kjer zanimanje za objavljene javne razpise ni tolikšno kot se je pričakovalo ob pripravi PRP 2007-2013.

2.

Konec decembra 2008 je prišlo s strani Evropske komisije do zahteve po pregledu in ponovnem definiranju nekaterih temeljnih in ciljnih kazalnikov. Skupina za spremljanje in analize je preučila vse pripombe Komisije in je pripravila nov predlog temeljnih kazalnikov, v katerem so bili navedeni tudi viri zahtevanih podatkov, obenem pa je opozorila na nekatere pomankljivosti v Skupnem okviru za spremljanje in vrednotenje (CMEF). Nekaj kazalnikov Skupina še ni uspela pridobiti, gre predvsem za okoljske kazalnike, za katere v Sloveniji še ni uveden uraden monitoring. Skupina se je obrnila na Agencijo RS za okolje ter na Kmetijski inštitut Slovenije, ki sta že v preteklosti opravljala določene raziskave na tem področju, s pomočjo katerih bo možno definirati zahtevane kazalnike.

3.

Upravičenci do plačil za ukrepe 2. osi (izravna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in kmetijsko okoljska plačila) so kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v register kmetijskih gospodarstev, ter se v izvajanje teh ukrepov vključijo prostovoljno in izpolnjujejo predpisane pogoje.

Upravičenci se v izvajanje ukrepov 2. osi vključijo na podlagi ustrezne vloge na predpisanih obrazcih. Zahtevki za plačila se vlagajo letno na podlagi uredbe, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike, sredstva pa se dodelijo v skladu z uredbo, ki ureja plačila za ukrepe 2. osi. Informacije o obveznostih glede kmetijskih okoljskih plačil dobi upravičenec z Odločbo o vstopnih površinah in petletnih obveznostih KOP za obdobje 2007-2013.

Postopke za dodeljevanje sredstev ob uporabi IAKS izvaja AKTRP, ki izvaja tudi kontrolo na kraju samem. AKTRP preverja izpolnjevanje pogojev na kmetijskem gospodarstvu, zlasti izpolnjevanje predpisanih pogojev za posamezne ukrepe in upravičenost do zaprosenih ali že izplačanih plačil. Sistem sankcij je določen z IAKS in se uporablja za vse nepravilnosti, ki zadevajo izplačila na podlagi površin in/ali živali.

5.3 UPORABA TEHNIČNE POMOČI

V okviru tehnične pomoči so bile v letu 2008 izvedene naslednje aktivnosti:

- Organizacija delavnic, javnih predstavitev in izobraževanj:
 - predstavitev javnih razpisov za ukrepe 112, 113, 121, 122, 123, 125, 132, 133, 142, 311, 312, 322, 323 ter predstavitev javnega razpisa za izbor in potrditev Lokalnih akcijskih skupin (pristop LEADER);
 - delavnica lokalnih akcijskih skupin iz Slovenije (analiza razpisov in lokalnih razvojnih strategij ter predstavitev tehničnih postopkov v izvajanju ukrepov LEADER);
 - več izobraževanj za delo z računalniškim programom KNJ-FADN za spremljanje knjigovodskih podatkov in kontiranje. Pri tem je MKGP nudilo brezplačen

računalniški program KNJ-FADN in izobraževanja. MKGP je vzpostavilo forum ter brezplačno telefonsko številko za vsebinsko in tehnično pomoč uporabnikom;

- izvedba okrogle mize na predstavitvi Demo Gozd in BioEnergija – predstavitev ukrepa 122 »Povečanje gospodarske vrednosti gozdov«.

▪ Izdelava tiskanega gradiva za obveščanje javnosti:

- brošura »Smernice in priporočila za izvajanje Pristopa LEADER v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2007 – 2013« in mapa LEADER;
- »Priročnik za izvajanje zahtev navzkrižne skladnosti za kmetijska gospodarstva«;
- »Tehnološka navodila za integrirano pridelavo sadja, grozdja, zelenjave in poljščin za leto 2008«;
- zloženska »Podpora ustanavljanju in razvoju mikro-podjetij«;
- brošura »Tehnološka priporočila za zmanjšanje občutljivosti kmetijske pridelave na sušo«;
- zloženska za ukrep 125-2 Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013: Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva - podukrep št. 2: izgradnja velikih namakalnih sistemov;
- zloženska za ukrep 132 Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013: Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane;
- zloženska za ukrep 133 Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013: Podpora skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje za proizvode, ki so vključeni v sheme kakovosti hrane;
- zloženska za ukrep 142 Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013: Podpora za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev;
- zloženska za ukrep 323 Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013: Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja;
- zloženska za ukrep 322 Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013: Obnova in razvoj vasi;
- ponatis brošure "Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013;
- promocijski sistem PENGUIN standard.

Druge izvedene oblike pomoči upravičencem za sredstva iz ukrepov PRP 2007-2013:

- izdelava nalepk za označevanje projektov, sofinanciranih s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (označevanje kmetijske mehanizacije in strojne opreme);
- na spletnih straneh smo objavili seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč iz PRP 2007 - 2013 v letu 2007.

Za aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti smo v letu 2008 porabili 132.975,56 €, kar predstavlja 10,6 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2008.

V okviru tehnične pomoči smo na področju študij in vrednotenj sofinancirali večje število raziskav, strokovnih podlag in ocen, ki so jih oziroma jih še bodo za ministrstvo izvedle izobraževalno-raziskovalne institucije. S pomočjo sredstev EKSRP bomo tako sofinancirali:

- izdelavo strokovnih podlag za opredelitev novega ukrepa namenjenega ohranjanju slovenskih kraških območij;
- izdelavo smernice za strokovno utemeljeno gnojenje (v pripravi);
- oceno dohodkovnega položaja in gospodarske moči družinskih kmetij v Sloveniji;

- raziskavo tehnološko tehnične opremljenosti tržnih pridelovalcev vina v Sloveniji;
- izvedbo monitoringa splošno razširjenih vrst ptic v letih 2008 in 2009 za določitev slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine;
- naknadno vrednotenje Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo za obdobje 2004–2006;
- izdelavo Programa delovanja Podeželskih razvojnih jeder za obdobje 2007-2013;
- pregled izvedbene strukture za ukrepe LEADER v okviru Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013;
- modelni izračun za določitev višine plačila za kmetijsko okoljski podukrep "Strmi vinogradi";
- oblikovanje koncepta programa usposabljanja za delo v kmetijstvu in gozdarstvu.

Za aktivnosti študij in vrednotenj smo v letu 2008 porabili 146.300,88 € kar predstavlja 11,6 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2008.

Tudi na področju upravljanja programa tehnične pomoči smo izvedli vrsto aktivnosti. Te se nanašajo tudi na najem zunanjih strokovnjakov za pregledovanje oziroma ocenjevanje vlog, prispelih na javne razpise v okviru PRP 2007–2013, s katerimi smo želeli zagotoviti kakovostno in objektivno vrednotenje prispelih vlog.

Avtorske oziroma podjemne pogodbe z zunanjimi strokovnjaki smo sklenili za pomoč delavcem AKTRP pri ocenjevanju vlog, prispelih na javne razpise za:

- ukrep 121: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev,
- ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov,
- ukrep 123: Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom,
- ukrepe LEADER, kjer bo opravljeno osnovno in naknadno vrednotenje lokalnih razvojnih strategij.

Sofinancirali smo tudi preverjanje vlog, prispelih na javni razpis za ukrepa 123 - Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom in 311 - Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti glede opredelitve velikosti podjetja in števila zaposlenih po Priporočilu komisije 2003/361/ES.

Poleg najema zunanje pomoči za pregledovanje vlog smo v okviru upravljanja programa tehnične pomoči sofinancirali izobraževanje zaposlenih, in sicer predvsem z vidika izvajanja javnih naročil. Izvajalci tehnične pomoči smo se tako udeležili celodnevne posveta z naslovom »Kako poenostaviti poslovanje pri javnem naročanju?« in dvodnevne konference "Dnevi javnih naročil" na temo "Izkušnje z zakonodajo o javnem naročanju v praksi".

V primeru večjih in kompleksnejših javnih naročil pa smo skladno z določili veljavnih Obveznih navodil o vodenju postopkov oddaje javnih naročil na MKGP ter Zakona o javnem naročanju najeli zunanjega izvajalca. V letu 2008 smo tovrstno izvedbo javnega naročila oddali dvakrat, in sicer za izvedbo monitoringa splošno razširjenih vrst ptic v letih 2008 in 2009 za določitev slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine in naknadno vrednotenje Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo za obdobje 2004–2006.

Na področju upravljanja programa smo sofinancirali tudi številne druge izdatke za organizacijo dogodkov, stroške tolmačenja in najema prostorov do nakupa večjega števila ognjevarnih arhivskih omar, ki so nameščene na AKTRP. V okvir upravljanja programa uvrščamo tudi aktivnost zaposlitve. Aktivnost zajema plače in druge stroške dela za zaposlene, ki delajo na področju PRP 2007-2013. Vključuje vse stroške dela, povračila stroškov v zvezi z delom, nadomestila plače ter druge osebne prejemke v skladu z veljavno zakonodajo.

Za aktivnosti upravljanja programa smo v letu 2008 porabili 956.197,47 € oziroma 76 % vseh sredstev tehnične pomoči.

Na področju informacijskih sistemov pa smo sofinancirali vzpostavitev in nadgradnjo računalniške aplikacije "Baza Mreže za podeželje" in nadgradnjo in vzdrževanje aplikacije "Informacijski sistem za izvajanje ukrepov razvoja podeželja" za 2. generacijo razpisov PRP.

Za aktivnosti informacijskih sistemov smo v letu 2008 porabili 22.080,00 € oziroma 1,8 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2008.

V letu 2008 smo za aktivnosti tehnične pomoči porabili 1.257.553,91 €.

Izvajanje aktivnosti na vseh 4 temeljnih področjih tehnične pomoči, to je na področjih obveščanja, študij in vrednotenja, upravljanja in informacijskih sistemov, temeljijo na Navodilih organa upravljanja za izvajanje tehnične pomoči Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013.

Preglednica 27: Porabljena javna sredstva za financiranje aktivnosti Tehnične pomoči in Mreže (v €)

Vrsta aktivnosti Tehnične pomoči	Tehnična pomoč	Mreža	SKUPAJ
Obveščanje	0,00	132.975,56	132.975,56
Študije in vrednotenja	146.300,88	0,00	146.300,88
Upravljanje	950.715,19	5.482,28	956.197,47
Informacijski sistemi	20.160,00	1.920,00	22.080,00
SKUPAJ	1.117.176,10	140.377,84	1.257.553,91

5.3.1 Ustanavljanje in delovanje nacionalne Mreže za podeželje

Mreža za podeželje je bila ustanovljena oz. je začela z operativnim delovanjem v aprilu 2008 z objavo javnega poziva za sodelovanje v Mreži za podeželje, ki je bilo objavljeno v slovenskih medijih ter na spletni strani PRP 2007–2013.

Za vzpostavitev Mreže za podeželje je Tehnična pomoč:

- objavila »javna poziva za sodelovanje v Mreži za podeželje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013« v devetih nacionalnih in lokalnih časopisih (7. 4. 2008) ter spletni strani PRP 2007–2013;
- izdelala računalniške aplikacije »Baza Mreže za podeželje« (<http://rkg.gov.si/BMZP/#register>), kamor se lahko včlanjujejo člani Mreže z namenom izmenjave informacij in kontaktov;
- odprla in vzpostavila delovanje e-naslova Mreže za podeželje: mreza-podezelje.mkgp@gov.si.

V obdobju od ustanovitve Mreže do priprave Operativnega programa aktivnosti Mreže za podeželje 2009–2013 (v nadaljevanju OP Mreže 2009–2013) in Letnega izvedbenega plana 2009 (LIP Mreže 2009) so bile aktivnosti Mreže usmerjene zlasti v včlanjevanje novih članov v bazo Mreže za podeželje in samo pripravo OP Mreže 2009–2013 in LIP 2009, kar je vključevalo izvedbo raziskav in analiz. Mreža je k sodelovanju pritegnila člane mreže in jim omogočila podati svoje predloge o potrebah slovenskega podeželja in njihova pričakovanja o potrebnih aktivnostih Mreže. K sodelovanju je mreža pritegnila tudi nosilce osi in nosilce nekaterih ukrepov PRP 2007–2013, da so predstavili svoje poglede na potrebe upravičencev in nosilcev

osi, ki bi jih lahko pomagala rešiti mreža. Vzpostavljeno sodelovanje z akterji razvoja podeželja bo omogočalo v nadaljevanju njihovo uspešnejše vključevanje v aktivnosti Mreže.

Mreža je za učinkovitejše izvajanje aktivnosti pripravila OP Mreže 2009–2013, ki predstavlja nadgradnjo Akcijskega načrta mreže. Na podlagi raziskave med člani mreže in nosilci ukrepov PRP 2007–2013, analizi LEADER+ mrež in nekaterih nacionalnih mrež za podeželje vsebuje OP Mreže 2009-2013 načrt aktivnosti in finančno ovrednotenje Mreže do konca programskega obdobja 2013 oz. 2015. LIP 2009 pa natančneje vsebinsko in finančno opredeljuje posamezne aktivnosti Mreže v letu 2009.

V letu 2008 je mreža uspešno izvedla v Akcijskem načrtu predvidene aktivnosti za vzpostavitev Mreže:

- javni poziv o vzpostavitvi nacionalne mreže in možnostih sodelovanja;
- vzpostavljena mreža;
- izdelana spletna stran v slovenskem jeziku, ne pa tudi v angleškem jeziku;
- izvedene promocijske aktivnosti mreže: preko spletne strani, ne pa tudi izdelava in distribucija promocijske zloženke mreže.

V letu 2008 pa je začela Mreža izvajati tudi nekatere operativne aktivnosti:

- posredovanje vabil za udeležbo na aktivnostih, ki so jih posredovali sami organizatorji prireditve;
- zbiranje pobud, predlogov in vprašanj s strani članov Mreže;
- na e-naslov Mreže: mreza-podezelje.mkgp@gov.si, smo prejeli pobude in vprašanja o možnih aktivnostih v povezavi z Mrežo;
- udeležba na aktivnostih Evropske mreže za podeželje: sestanki predstavnikov nacionalnih mrež za podeželje v organizaciji Evropske mreže za podeželje.

Analiza članstva prikazuje relativno dobro zastopanost oz. vključenost razvojnih institucij in posameznikov – fizičnih oseb. Vključenost gospodarskih družb (d.o.o., zadrug) je zadovoljiva, vendar je zaželeno povečanje članstva tudi v tej smeri (zlasti s področja trženja, založništva, računalništva ...).

Z akterji, ki imajo največ izkušenj in znanja s področja razvoja podeželja, bo Mreža vzpostavila še intenzivnejše sodelovanje, zlasti pri pripravi in izvajanju usposabljanja, pri pripravah in izboru primerov dobrih praks, pri vključevanju v LEADER pododbor in druge odbore in pri vključitvi strokovnih delavcev in raziskovalcev v bazo strokovnjakov.

Ob izvajanju usposabljanja ali izobraževanja se bo v pripravo in izvedbo usposabljanja vključilo tudi primerne in za to usposobljene strokovnjake.

Vključitev tako raznovrstnih organizacij in struktur s področja razvoja podeželja je potrebna zato, da bo v Mrežo vključenih čim več ciljnih skupin posamezne osi PRP 2007–2013, ki so potencialno najbolj zainteresirane za izmenjavo informacij in za aktivno sodelovanje v aktivnostih Mreže (izmenjava znanja, veščin, projekti sodelovanja).

Preglednica 28: Porabljena javna sredstva za financiranje vzpostavitve in aktivnosti mreže za podeželje (v €)*

Vrsta stroškov za nacionalno mrežo za podeželje	Skupaj	Prispevek EKSRP
Za vzpostavitev in delovanje mreže (ne več kot 20 % skupnih sredstev)	7.402,28	5.551,69
Za izvajanje aktivnosti v okviru akcijskega načrta mreže (ne manj kot 80 % skupnih sredstev)	132.975,56	99.731,67

SKUPAJ	140.377,84 (11,16 % vseh sredstev TP)	105.283,36
--------	--	------------

*Finančna sredstva za delovanje mreže so zagotovljena iz ukrepa Tehnične pomoči. Za namen delovanja mreže je predvidenih vsaj 10 % sredstev Tehnične pomoči, od tega največ 20 % za upravljanje.

5.4 SPREJETI UKREPI, NAMENJENI ZAGOTAVLJANJU, DA JE JAVNOST OBVEŠČENA O PROGRAMU

Učinkovito obveščanje in informiranje javnosti je pomembno za povečanje splošne ozaveščenosti javnosti in preglednosti delovanja EKSRP ter povečanje zanimanja za koriščenje finančne pomoči, ki jo ponuja. Zaradi preglednosti OU širi najbolj izčrpne informacije glede možnosti financiranja, ki jih ponuja skupna pomoč Skupnosti in Republike Slovenije. OU je zagotovil, da se o PRP 2007-2013 obvešča širša javnost, s podrobnostmi glede finančnega prispevka EKSRP, in vse zainteresirane prijavitelje.

OU je zagotovil, da obvestilo o dodelitvi pomoči upravičence obvešča, da je ukrep financiran iz programa, ki je delno financiran s strani EKSRP in osi PRP 2007-2013.

OU je javnost obveščal o spremembah PRP 2007-2013 in glavnih dosežkih izvajanja programa.

S spletno stranjo, elektronskim forumom in INFO točkami smo vsem ciljnim skupinam (upravičencem, strokovnim službam, medijem) ves čas zagotavljati nemoten dostop do vseh informacij in omogočiti tekoče odgovarjanje na njihova aktualna vprašanja. Na ta način smo sproti odpravljali nejasnosti v zvezi z možnostmi koriščenja sredstev EU in javnimi razpisi, hkrati pa smo poskušali zagotoviti čimbolj enotno posredovanje informacij.

Obveščanje in informiranje javnosti je načrtovano kot model sodelovanja med različnimi organizacijami, tako na regionalni in lokalni ravni, kot s socialnimi partnerji, nevladnimi organizacijami in stroko. V sistem obveščanja so poleg MKGP bili vključeni naslednji partnerji: AKTRP (izvajalec ukrepov), KGZS (s svojimi območnimi zavodi), Zavod za gozdove (s svojimi območnimi zavodi), Gospodarska zbornica Slovenije in nevladne organizacije.

V aprilu 2008 je bila ustanovljena oz. je začela z operativnim delovanjem nacionalna mreža za razvoj podeželja, ki povezuje vse organizacijske strukture razvoja podeželja in je podporni ukrep nalogam tehnične pomoči predvsem v delu, ki se nanaša na obveščanje javnosti in zbiranje podatkov za vrednotenja.

5.4.1 Spletna stran

Hitra rast dostopa do spleta potrjuje pomembnost spletne strani kot pripomočka za ključna sporočila in kot vira najnovejših informacij. Predstavitvi PRP 2007 – 2013 smo v celoti posvetili spletno stran http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013, kjer lahko možni upravičenci najdejo vse potrebne informacije o posameznih ukrepih (namen, upravičene aktivnosti in stroški, končni prejemniki, finančna določila in posebni pogoji). Na spletni strani so objavljeni javni razpisi z razpisno dokumentacijo, pripravljeno za tiskanje in seznam vseh INFO točk, kjer je mogoče dobiti dodatne informacije.

Na spletnih straneh smo objavili seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč iz PRP 2007 -2013 v letu 2007, imena aktivnosti in zneske javnih prispevkov za te aktivnosti.

Del spletne strani je namenjen novinarjem in vsebuje sporočila za javnost, vabila na novinarske konference in druge dogodke. Za zahtevnejše iskalce informacij smo preko povezav zagotovili dostop tudi do drugih slovenskih in evropskih spletnih strani s podobno vsebino.

Odperti so tudi trije e-naslovi, na katere lahko zainteresirani pošiljajo vprašanja:

- prp.mkgp@gov.si,
- leader.mkgp@gov.si in
- mreza-podezelje.mkgp@gov.si.

5.4.2 Forum

Na spletni strani je vsem zainteresiranim na voljo elektronski forum. Na njem lahko izmenjavajo mnenja, zastavljajo vprašanja in dobivajo odgovore s področja ukrepov EKSRP in izdelave poslovnih načrtov ter priprave dokumentacije za javne razpise. Do sedaj so vprašanja zastavljali le kmetijski svetovalci, v letu 2009 pa bo forum omogočal vsem zainteresiranim možnost zastavljanja vprašanj.

5.4.3 Info točke

Info točke so informacijske pisarne, kjer zainteresirani lahko dobijo najrazličnejše informacije o koriščenju sredstev iz EKSRP. Seznam info točk (imena in priimki, naslovi, telefonske številke, elektronski naslovi, čas obratovanja) so objavljeni na spletni strani, za vsak razpis posebej. Centralna info točka je na AKTRP, kjer strokovnjaki odgovarjajo na vprašanja povezana z javnimi razpisi.

5.4.4 Publikacije

V letu 2008 smo izdali več vrst publikacij. Uporabljali smo jih na različnih predstavitvah PRP 2007 – 2013 (okrogle mize, seminarji, delavnice, tiskovne konference, sejmi). Poleg brošure o PRP 2007 – 2013, smo pripravili še zloženke o posameznih ukrepih. Brošura je namenjena splošni informaciji o PRP 2007 – 2013, zloženke pa so bolj namenjene možnim upravičencem.

5.4.5 Sporočila za javnost in tiskovne konference

Z njimi smo javnosti prek medijev sproti posredovali novosti in odgovarjali na aktualna vprašanja novinarjev v zvezi z aktivnostmi izvajanja PRP 2007 - 2013. Tekoče smo obveščali o aktualnem dogajanju tudi z organizacijo več tiskovnih konferenc, predvsem ob objavi javnih razpisov.

5.4.6 Seminarji in delavnice

Z organizacijo seminarjev v začetni fazi obveščanja smo strokovno javnost na splošno seznaniti z ukrepi PRP 2007 - 2013, razpisnimi pogoji, pripravo dokumentacije, postopkom pridobitve sredstev in sistemom obveščanja po vsej Sloveniji. Ti seminarji so bili v prvi vrsti namenjeni regionalnim razvojnim agencijam, občinam in ostalim strokovnim službam (Kmetijsko svetovalna služba, različni pripravljavci projektov in poslovnih načrtov), ki so v neposrednem stiku z možnimi upravičenci.

Ob objavi večine javnih razpisov smo organizirali predstavitve na katerih so udeleženci imeli možnost postaviti vprašanja in dobiti odgovore. Odgovori so bili objavljeni na forumu.

6. IZJAVA O USKLAJENOSTI S POLITIKAMI SKUPNOSTI NA PODROČJU PODPORE, VKLJUČNO Z NAVEDBO TEŽAV, KI SO PRI TEM NASTALE, IN UKREPOV ZA NJIHOVO ODPRAVLJANJE

Republika Slovenija skladno s 5. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) izjavlja, da je podpora, ki je dodeljena v okviru PRP 2007-2013, skladna z dejavnostmi in politikami Skupnosti. Ta skladnost vključuje med drugim tudi upoštevanje pravil o konkurenci, javnih naročilih, varstvu in izboljšavi okolja ter spoštovanje enakosti spolov in nediskriminacijo. Prav tako ta skladnost zajema razmejitev podpor EKSRP s podporami drugih finančnih instrumentov Skupnosti.

V nadaljevanju bo v prvem delu natančneje predstavljeno usklajevanje s politikami Skupnosti na področju pravil o konkurenci, javnih naročilih, varstvu in izboljšavi okolja ter spoštovanja enakosti spolov in nediskriminacijo. V drugem delu bo pozornost namenjena usklajevanju z drugimi finančnimi instrumenti Skupnosti na navedenih področjih.

6.1. USKLAJENOST S POLITIKAMI SKUPNOSTI NA PODROČJU PRAVIL O KONKURENCI, JAVNIH NAROČILIH, VARSTVU IN IZBOLJŠAVI OKOLJA TER SPOŠTOVANJA ENAKOSTI SPOLOV IN NEDISKRIMINACIJO

Upoštevanje pravil o konkurenci

V okviru izvajanja PRP 2007-2013 Slovenija upošteva zgornje meje zneskov oziroma stopenj podpor, ki so navedene v Prilogi I Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005. Zgornje meje zneskov in podpor so opredeljene v okviru vsakega posameznega ukrepa in so upoštevane tudi pri izvajanju javnih razpisov.

Dodatnega nacionalnega financiranja iz 88. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 kot dopolnila podpori Skupnosti za ukrepe in aktivnosti, ki sodijo v področje uporabe 36. člena Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (v nadaljevanju: Pogodbe ES), v Sloveniji ne izvajamo.

Za podporo ukrepom in aktivnostim PRP 2007-2013, ki pa ne sodijo v področje uporabe 36. člena Pogodbe ES in predstavljajo javni finančni prispevek Slovenije kot dopolnilo podpore Skupnosti, pa Slovenija uporablja dve shemi državnih pomoči: shemo de minimis in regionalno shemo državnih pomoči.

Shema de minimis pri ukrepih 3. osi : Za podporo v korist aktivnosti ali ukrepov na podlagi 52. člena Uredbe 1698/2005 (to so vsi ukrepi 3. osi) se uporabljajo določila Uredbe Komisije (ES) št. 1998/2006, z dne 15. decembra 2006, o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči de minimis 1998/2006.

Po 2. členu te uredbe skupna pomoč, dodeljena kateremu koli podjetju v okviru sheme de minimis, ne sme presegati 200.000 € oz. 100.000 €, če gre za podjetja, ki delujejo v cestnoprometnem sektorju, v katerem koli obdobju treh proračunskih let. Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) potencialne upravičence, ki kandidirajo za sredstva v okviru ukrepov 3. osi, z navedeno omejitvijo seznanja v okviru vsakega javnega razpisa, saj je to določilo sestavni del poglavja o finančnih pogojih dodeljevanja sredstev.

Nadzor nad izvajanjem sheme de minimis za področje kmetijstva in ribištva se izvaja preko pristojnega ministrstva kot upravljavca sheme in Ministrstva RS za finance. Upravljavci državnih pomoči so po 2. členu Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št.

37/2004) opredeljeni kot resorno pristojni organi, ki pripravijo njeno vsebino in jo prigrasijo ter skrbijo za njeno pravilno izvajanje in poročanje o njenem izvajanju. Skladno z 2. členom Uredbe o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis (Uradni list RS, št. 61/2004, sprememba: Uradni list RS, št. 22/2007) so upravljalci državnih pomoči Ministrstvu za finance dolžni posredovati vsebino pomoči de minimis.

Podatke o dodeljenih podporah po tej shemi je pristojni organ dolžen hraniti še 10 let. Na ta način je zagotovljeno, da izvajanje sheme državne pomoči de minimis ne izkrivlja konkurence v smislu dajanja prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga iz člena 87(1) Pogodbe ES.

Regionalna shema državnih pomoči in shema de minimis pri ukrepu 123 – Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom: V korist aktivnosti ali ukrepov na podlagi 28. člena Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 se za namen sofinanciranja splošnih stroškov naložb uporabljajo določila že omenjene Uredbe Komisije (ES) št. 1998/2006 (de minimis).

V primeru sofinanciranja gradnje in nakupa objektov, stroškov nakupa zemljišč in nakupa novih strojev in opreme pa se uporabljajo določbe Uredbe Komisije (ES) št. 1628/2006, z dne 24. oktobra 2006, o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri državni regionalni pomoči za naložbe. Regionalna shema državnih pomoči je bila ustrezno priglašena in se v Sloveniji izvaja od 4.8.2007 (številka pomoči: XR 144/2007).

Izvajanje regionalne sheme je natančneje določeno z nacionalno uredbo o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči (Uradni list RS, št. 72/2006), po kateri je Slovenija kot celota opredeljena kot upravičeno območje za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči.

Dajalci regionalnih državnih pomoči po tej uredbi morajo vsako leto do 28. februarja skladno z Zakonom o spremljanju državnih pomoči in Uredbo o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu »de minimis« poročati o prejemnikih teh pomoči za prejšnje leto organu, pristojnemu za regionalni razvoj ali upravljavcu regionalne sheme. Na ta način se zagotavlja pregled nad spoštovanji pravil o konkurenci in preprečuje izkrivljanje skupnega trga EU.

Upoštevanje pravil o javnih naročilih

Javna naročila se izvajajo v okviru Tehnične pomoči PRP 2007-2013. Pri izvedbi javnih naročil mora biti dosledno upoštevan Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/2006 s kasnejšimi spremembami), s katerim se je v pravni red Republike Slovenije prenesla Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta št. 2004/18/ES, z dne 31. 3. 2004, o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, storitev in blaga (UL L, št. 134 z dne 30. 4. 2004, str. 114) in Direktiva Komisije 2005/51/ES z dne 7. septembra 2005 o spremembi Priloge XX k Direktivi 2004/17/ES in Priloge VII k Direktivi 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta o javnih naročilih (UL L, št. 257 z dne 1. 10. 2005, str. 127).

Določila Zakona o javnem naročanju so vsebovana tudi v javnih razpisih. Upravičenci morajo namreč za stroške vseh storitev, dobav, del, strojev in opreme, ki so višji od 10.000 € (brez DDV), pridobiti primerljive pisne ponudbe najmanj treh dobaviteljev. Ob vložitvi zahtevka za izplačilo sredstev morajo biti ponudbe vključene v priloženo poročilo o izdatkih tako, da je razvidna odločitev za nakup, povpraševanje, prejete ponudbe in utemeljitev izbora.

Izvirniki ponudb morajo biti na voljo za revizijo in pregled na kraju samem. Če se končni prejemnik šteje za naročnika iz 3. člena Zakona o javnem naročanju, mora predložiti dokazilo, da je bil postopek izbire dobavitelja izveden v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje. Z upoštevanjem omenjenega zakona Slovenija v celoti zagotavlja spoštovanje skladnosti s pravili Skupnosti na področju javnega naročanja.

Upoštevanje pravil o varstvu in izboljšavi okolja

Upoštevanje naravovarstvenih zahtev je eden od temeljnih elementov vsakega javnega razpisa za dodelitev nepovratnih sredstev v okviru PRP 2007-2013. Naravovarstvena sprejemljivost načrtovane naložbe je sestavni del meril za izbor upravičencev. Vloge za izvedbo naložb, s katerimi se predvideva izrazito pozitiven vpliv na okolje, so upravičene do višjega števila točk kot vloge, pri katerih je ta učinek zanemarljiv oziroma manjši.

Dodatno so do bistveno višjega števila točk upravičene naložbe, s katerimi se kmetijsko gospodarstvo prilagaja podnebnim spremembam oziroma z naložbo zmanjšuje vpliv podnebnih sprememb. V okviru javnih razpisov za investicijski ukrep 121 – Posodabljanje kmetijskih gospodarstev lahko tako posamezno kmetijsko gospodarstvo višje število točk za:

- naložbe v izgradnjo malih namakalnih sistemov, brez nakupa namakalne opreme;
- naložbe v obnovljive vire energije na kmetijskem gospodarstvu, naložbe v energetske varčnosti;
- naložbe v nakup in postavitev mrež proti toči;
- naložbe v nakup namakalne opreme;
- izvajanje ukrepa Ohranjanje kolobarja;
- izvajanje ukrepa Ozelenitev njivskih površin;
- izvajanje ukrepa Pokritost tal na vodovarstvenem območju;

Za oba vidika skupaj, to je za naravovarstveni vidik (5 točk) in prilagajanje podnebnim spremembam (20 točk), lahko upravičenec pridobi skupaj maksimalno 25 točk od skupno 60 točk oz. 41 % vseh točk. Potencialni vlagatelji so tako vzpodbujeni, da se v čim večji meri odločajo za izvedbo investicij, s katerimi se izboljšuje vpliv proizvodnje na okolje oziroma se izboljšuje prilagoditev proizvodnje podnebnim spremembam (zmanjšana poraba vode za namakanje, postavitev ekstenzivnih sadovnjakov, protitočna zaščita itd.).

Naravovarstveni vpliv naložbe je na podoben način izpostavljen tudi pri javnih razpisih v okviru drugih ukrepov. Izpostavimo lahko ukrep 123 – Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom, kjer mora potencialni vlagatelj vlogi priložiti oceno vpliva naložbe na obremenitev okolja. Ocena vpliva vsebuje vse temeljne parametre o pričakovanih obremenitvah okolja na področju emisij snovi v zrak, vodo in tla, obremenitev okolja z odpadki, z emisijami elektromagnetnega in ionizirnega sevanja, hrupa, obremenitev z vplivi na zdravje ljudi, rastlin ali živali itd. Vlagatelji morajo v vlogi in na priloženih obrazcih navesti tudi, ali se naložba nanaša na pridobivanje energije iz obnovljivih virov in višino zaprosenih sredstev, za del naložbe, ki se nanaša na pridobivanje energije iz obnovljivih virov.

Spoštovanje enakosti spolov in nediskriminacija

Enakost in nediskriminacija sta pravici, zagotovljeni z Ustavo RS (UL RS, št. 33I/1991-I), ki je vrhovni pravni akt v državi. Ustava RS v 14. členu navaja, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično in drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino.

Pri izvajanju PRP 2007 – 2013 se to ustavno določilo udejanja na ravni javnih razpisov, na katere lahko kandidirajo vsi potencialni upravičenci ne glede na spol, narodnost, vero ali katero koli drugo pripadnost oz. osebno okoliščino. Sredstva torej lahko dobijo vsi, ki izpolnjujejo razpisne pogoje. Ti so objektivno določeni in popolnoma enaki za vse.

Medtem ko so razpisni pogoji enaki za vse, smo pri točkovanju in izbirnih merilih predvideli »pozitivno diskriminacijo« žensk, s katero želimo spodbuditi uresničevanje načela integracije enakosti spolov in spodbujanje enakih možnosti na podeželju. V okviru 1. osi smo, denimo, pri javnem razpisu za ukrep 112 – Mladi prevzemniki kmetij pri merilih za izbor znotraj socialnega vidika kmetije osebam ženskega spola dodelili večje število točk. Pri javnih razpisih za naložbe na kmetijskih gospodarstvih (ukrep 121 – Posodabljanje kmetijskih gospodarstev) so osebe ženskega spola prav tako deležne višjega števila točk (+ 1 točka) znotraj kriterija starosti vlagatelja.

Pozitivno diskriminacijo žensk smo predvideli tudi v okviru ukrepov 3.osi. Pri merilih za izbor znotraj javnega razpisa za ukrep 312 – Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij lahko v okviru družbeno-socialnega vidika vlagatelja osebe ženskega spola pridobijo večje število točk. Enako velja tudi za ukrep 311 – Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti. Hkrati so v okviru te osi podprte socialno-varstvene storitve na podeželju, med katere sodijo tudi varstvo otrok, oskrba starostnikov in oseb s posebnimi potrebami.

6.2 USKLAJEVANJE Z DRUGIMI FINANČNIMI INSTRUMENTI SKUPNOSTI

V tem pogledu je bilo v letu 2008 veliko pozornosti namenjene ravno usklajevanju upravičenih naložb, ki so v okviru PRP 2007-2013 sofinancirane iz EKSRP in naložbami v okviru operativnih programov, ki so upravičene znotraj drugih skladov Skupnosti. Potencialna področja prekrivanja so bila identificirana predvsem znotraj ukrepov 3. osi PRP 2007-2013, kjer se politika razvoja podeželja najbolj približa evropski kohezijski politiki za obdobje 2007–2013.

Pri ostalih oseh je možnost prekrivanja oz. podvojitve podpor iz različnih skladov Skupnosti bistveno manjša. To lahko pripišemo dejstvu, da so te povečini razmejene z opredelitvijo upravičencev, dejavnosti in/ali namenov ter se strogo nanašajo na kmetijski sektor.

V okviru 1. osi PRP 2007-2013 so tako podpore pretežno namenjene posameznim kmetijskim gospodarstvom in/ali podjetjem, ki se ukvarjajo s primarno kmetijsko pridelavo oz. predelavo kmetijskih proizvodov z izjemo proizvodov iz rib. Ukrepi 2. osi pa so vezani na kmetijska zemljišča v rabi in tako s podporami zaradi fizičnih omejitev oz. dodatnih okoljskih zahtev dopolnjujejo plačila 1. stebra Skupne kmetijske politike (SKP).

V okviru 4. osi - Leader pa se ukrepi z ostalimi operativnimi programi razmejujejo predvsem na podlagi geografskega kriterija, saj morajo imeti projekti lokalni pomen, naložbe pa se morajo izvajati v naseljih z manj kot 10.000 prebivalci.

Strnemo lahko, da se torej potencialne točke prekrivanja pojavljajo predvsem na nekaterih »mejnih« področjih znotraj 3. osi (predvsem konkurenčnost in podjetništvo), kjer se politika razvoja podeželja še najbolj približa evropski kohezijski politiki. Usklajevanje med finančnimi instrumenti obeh politik je zato natančneje predstavljeno v nadaljevanju.

Finančni instrumenti evropske kohezijske politike

Med finančnimi instrumenti evropske kohezijske politike je še zlasti pomembna koordinacija z Evropskim skladom za regionalni razvoj (ESRR).

Sredstva ESRR so v okviru uresničevanja cilja 1 (»konvergence«) namenjena krepitvi ekonomske in socialne kohezije ter s tem odpravljanju razvojnih neskladij med regijami Skupnosti. Sredstva ESRR se razdeljujejo preko dveh operativnih programov, in sicer preko Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov (OP RR) in v manjši meri tudi preko Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI).

Usklajevanje z ESRR poteka predvsem med OP RR in ukrepi 3. osi PRP 2007-2013 za diverzifikacijo podeželskega gospodarstva (ukrep 311 – Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti in ukrep 312 – Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij), s katerimi tudi PRP 2007-2013 posega na področje povečevanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, spodbujanja podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja, ki sodijo med prioritete naloge OP RR. Področja potencialnega prekrivanja oz. dopolnjevanja so natančneje opisana v 10. poglavju PRP 2007-2013.

Zaradi sorodnosti med vsebinami 3. osi PRP 2007-2013 in OP RR na področju konkurenčnosti in podjetništva (prioriteta 1 OP RR) med pristojnimi ministrstvi, to je Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in Ministrstvom za gospodarstvo (MG) oziroma Slovenskim podjetniškim skladom kot izvajalsko institucijo MG, poteka tesno sodelovanje.

Vsebina javnih razpisov za ukrepe 3. osi PRP 2007-2013 (ukrepa 311 in 312) je pred vsako objavo v Uradnem listu RS vedno predhodno usklajena s Slovenskim podjetniškim skladom. Javni razpisi obeh institucij so usklajeni v smislu poenotenja finančnih določb, dejavnosti in upravičenosti ter razmejitve glede upravičencev.

Pogostost usklajevanja je odvisna od dinamike črpanja sredstev. Načeloma pa velja, da je MG kot resorno ministrstvo za področje konkurenčnosti, podjetništva, turizma itd. odgovorno za večje projekte, MKGP pa za manjše projekte na podeželju.

Kot konkretni primer dobre prakse navedimo, da je bil v letu 2008 javni razpis za ukrep 312 – Podpore ustanavljanju in razvoju mikro podjetij PRP 2007-2013 – tako vsebinsko kot tudi časovno – usklajen z javnim razpisom Slovenskega podjetniškega sklada za sofinanciranje nakupa nove tehnološke opreme za mikro, mala in srednje velika podjetja z najmanj 1 in največ 9 zaposlenimi.

Obe instituciji, tako MKGP kot tudi Slovenski podjetniški sklad, sta z namenom jasne razmejitve med obema javnima razpisoma in seznanjenosti potencialnih upravičencev organizirali skupno predstavitev z razpravo na Gospodarski zbornici Slovenije in skupno novinarsko konferenco.

S pristojnimi ministrstvi in vladnimi službami potekajo usklajevanja tudi v okviru drugih prioritet OP RR, med drugim na področju gospodarsko-razvojne infrastrukture, povezovanja naravnih in kulturnih potencialov ter razvoja regij (npr. razvoj obmejnih območij s Hrvaško). Tudi na teh področjih beležimo največ usklajevanja v okviru ukrepov 3. osi.

V okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI) se iz Kohezijskega sklada, v manjši meri pa tudi iz ESRR, financirajo naložbe v izgradnjo okoljske in prometne infrastrukture. Potencialna področja prekrivanja, opredeljena tudi že z obema pristojnima programoma (PRP 2007-2013 in OP ROPI), so bila identificirana predvsem znotraj prednostnih nalog »Varstvo okolja« in »Trajnostna energija«.

V okviru prednostne naloge »Varstvo okolja« do dejanskih prekrivanj med aktivnostmi OP ROPI in aktivnostmi v okviru PRP 2007-2013 ne prihaja. V okviru 1. osi se aktivnosti, povezane z varstvom okolja, izvajajo na ravni posameznih kmetijskih gospodarstev in podjetij, ki se ukvarjajo s kmetijsko pridelavo in predelavo. Ukrepi 2. osi PRP 2007-2013 pa se izvajajo kot plačilo na enoto površine. Razmejitve so natančneje opisane v 10. poglavju PRP 2007-2013.

Podobno kot pri podjetništvu in konkurenčnosti je torej tudi tu največ možnosti za prekrivanje v okviru ukrepov 3. osi, saj se v okviru PRP 2007-2013 mikro podjetjem dodeljujejo podpore za naložbe v pridobivanje energije iz obnovljivih virov ter daljinsko ogrevanje (ukrep 311 – Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti, ukrep 312 – Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij).

Ker je povečanje deleža obnovljivih virov energije tudi eden od ciljev razvojne prioritete OP ROPI, je ločnica med obema programoma finančni kriterij, po katerem so do podpore v okviru PRP 2007-2013 upravičene samo naložbe do 480.000 € predračunske vrednosti. Sicer pa se razmejitve med OP ROPI ter ukrepi 3. in 4. osi (podobno kot pri OP RR) določa glede na lokacijo naložbe in tip upravičenca kot tudi na že omenjeno velikost projekta.

Usklajevanja so tudi na tem področju ustaljena, intenzivnejša pa so pri pripravi javnih razpisov. Usklajevanja potekajo z ministrstvom, pristojnim za okolje in prostor.

Povezava PRP 2007-2013 z razvojno prioriteto »Prometna infrastruktura«, sofinancirano iz ESRR, pa je skromna. V okviru 1. osi razmejitve temelji na upravičencih (kmetijska gospodarstva) in ureditvi infrastrukture na privatnih zemljiščih. ESRR pa podporo namenja kategoriji lokalnih cest, ki sodijo v javna infrastrukturo.

Tudi v okviru 3. osi (ukrep 323 – Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja) imajo tovrstne aktivnosti (»tematske poti«) izrazito kmetijski oz. lokalni značaj, predračunska vrednost naložbe pa v okviru PRP 2007-2013 ne sme presegati 360.000 €. Podobno velja tudi za 4. os Leader, kjer se z vidika urejanja prometne infrastrukture lahko prijavijo le manjši projekti lokalnega pomena.

V splošnem lahko glede usklajevanja PRP 2007-2013 (predvsem 3. osi) s ključnima OP-jema evropske kohezijske politike zagotovimo, da usklajevanja potekajo pred vsakim javnim razpisom ter da so razmejitve jasno določene že na programski ravni. Povečini je glavni kriterij razmejitve s 3. osjo finančni - višina podpor za posamezni projekt je znotraj PRP 2007-2013 ponavadi nižja kot v obeh OP-jih ter geografski – podpora je ponavadi dodeljena v naseljih brez statusa mesta.

Skupna ribiška politika

Operativni program za razvoj ribištva v Republiki Sloveniji 2007-2013 se financira iz Evropskega sklada za ribištvo (ESR). Razmejitve med omenjenim OP in PRP 2007-2013 je določena na podlagi ciljne skupine upravičencev (ribiči, ribogojci, predelovalna industrija rib) in dejavnosti. Navedeni upravičenci in dejavnosti, ki so upravičeni do sofinanciranja v okviru ESR, niso upravičeni do podpor ukrepov politike razvoja podeželja. Tudi znotraj PRP 2007-2013 (v okviru 1. osi) je jasno določeno, da naložbe v pridelavo in predelavo kmetijskih proizvodov iz rib niso upravičene do sofinanciranja iz EKSRP. Do morebitnih prekrivanj v praksi zato ne prihaja.

Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS)

Neposredna plačila in ukrepi iz skupne tržne ureditve, ki se financirajo iz EKJS, so ključni za stabilizacijo dohodka na kmetijskih gospodarstvih, medtem ko so ukrepi politike razvoja podeželja namenjeni prestrukturiranju v kmetijskem sektorju s ciljem povečanja konkurenčnosti in hitrejšega prilagajanja razmeram na trgu. PRP 2007-2013 s svojimi ukrepi nadgrajuje neposredna plačila in ukrepe iz skupne tržne ureditve, ki se izvajajo v okviru 1. stebra Skupne kmetijske politike (SKP).

Med obema stebroma SKP potekajo usklajevanja predvsem na področju razmejitev s podporami iz skupnih tržnih ureditev, kjer pa je bilo že s PRP 2007-2013 zagotovljeno spoštovanje člena 5(6) Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005, skladno s katerim se podpore (razen nekaterih izjem, ki so opredeljene v PRP 2007-2013) ne dodelijo shemam, ki so upravičene do pomoči v okviru skupne tržne ureditve.

7. PONOVA UPORABA VRNJENE POMOČI

V Sloveniji so v letu 2008 prejemniki sredstev iz naslova PRP 2007-2013 morali vrniti pomoč v višini 175.232,16 €, od tega 132.727,58 € evropskih sredstev in 42.504,58 € nacionalnih sredstev.

Preglednica 29: Pregled popravkov/izterjave po ukrepih od 1.1.2008 do 31. 12. 2008 (v €)

Ukrep	Izterjave/popravki	
	Javni izdatki	EKSRP
113 Zgodnje upokojevanje	1.295,10	971,32
121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	16.529,72	12.397,28
131 Izpolnjevanje standardov, temelječih na zakonodaji Skupnosti	88.439,33	66.312,84
211 Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorsko hribovskih območjih	169,56	135,65
212 Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovska gorska območja	647,57	518,05
214 Kmetijska okoljska plačila	24.158,74	19.398,45
311 Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti	15.318,51	11.488,88
Tehnična pomoč	28.673,63	21.505,11
SKUPAJ	175.232,16	132.727,58

Vir: AKTRP

Sredstva dolžniki vračajo na podračun AKTRP, odprt posebej za ta namen. Gledano s strani proračuna, se vrnjena sredstva praviloma vrnejo na proračunske postavke iz katerih so bila izplačana, če so bila vrnjena v istem letu kot so bila izplačana. V kolikor so bila vračila izvršena v kasnejših letih, kot so bila izplačana, se ta ne naložijo nazaj na proračunske postavke, temveč se sredstva razknjižijo v integralni proračun Republike Slovenije. Pri pripravi rebalansov oziroma proračunov pa se izvedejo potrebni popravki sredstev za nemoteno črpanje, v skladu z razdelitvijo sredstev po ukrepih PRP 2007-2013.

Gledano s strani Evropske unije, se vsako vračilo upošteva v zahtevkih za plačilo sredstev Republiki Sloveniji in sicer se za vrednost vračil posamezni zahtevek za plačilo zniža.

V zvezi z izdatki, financiranimi iz EKSRP v okviru PRP 2007-2013, po podatkih ARSKTRP evropskemu Uradu za boj proti goljufijam (OLAF - Office européen de lutte antifraude) doslej nismo poročali še nobenega primera nepravilnosti.

Vodja OU
Branko Ravnik
Generalni direktor